Tidningen
Hemvärnet

NATIONELLA SKYDDSSTYRKORNA

#3-2010

Strider i Stockholm

Hemvärnet firar 70 år med vapen i hand

+

Mission i tyska Bonnland

Försvarsmaktens nya personalförsörjning

Tema: Maximera ditt stridsvärde

KÅSA • BESTICK • GUMMISTÖVLAR 90 • TÄLTLYKTA • FÄLTSPADE • GRÄVSPADE • VÄRMEJACKA 90 • VÄRMEBYXA 90 • RYGGSÄCKAR • MASKERINGSNÄT • TELEFONVÄXEL • SNÖSKYFFEL • FÖRBANDSVÄSKOR • VATTENDUNKAR

Militära fordon samt utrustning

Fraktfritt vid köp av konfektion av ett värde över 1500:-

OBS! Webbshoppen stäng hela juli

Active Life Equipment
Kundtjänst växel 08.00-17.00,
Öppettider Butik: ons 12.00-18.00, fre 12.00-18.00 samt lör 10.00-14.00, övrig tid telefonkontakt.
Kvarngatan 10, Slutarp / Falköping,
Tel: 0515-33399, Fax: 0515 - 333 90,
info@surplus.se
Ring före besök
www.surplus.se

KOKKÄRL • BYXA BDU • PULKA • HANDSKAR • LINNE • DOG TÅG • VANTAR

Militärgrön T-shirt Oksydd I Högkvalitet 100% bomull.
80kr/st inkl frakt. Vid 10st 65kr/st inkl frakt.
Beställ via mr.titan@telia.com. Uppge storlek, namn, adress och mobil.
Företagsutveckling Mr TITAN 19560 Arlanda stad.

SOLDATPROVET
VANDRA - UPPLEV - MINNS
www.soldatprovet.se
29-30/7

Ta rygg på ett av Sveriges starkaste varumärken
Annonsera i Tidningen Hemvärnet
Kontakt och bokning
Patric Vedin, News Factory, 08-587 865 35, 070-542 96 93

FAKTA OM HEMVÄRNET

Alla i Hemvärnet är med frivilligt. Personalen övar mellan 4 och 13 dagar per år beroende på befattning. Uppfyller du ditt avtal får du minst 3 500 kronor per år. Du kan gå ur när du vill.

Hemvärnets viktigaste uppgifter är att bevaka, skydda, ytövervaka samt stödja det civila samhället vid fred, kris och krig.

Hemvärnsförbanden ska med mycket kort varsel kunna sättas in över hela landets yta. Med huvuddelen inom 24 timmar efter order och med tillfälligt sammansatta enheter inom 6 timmar.

2014 ska det finnas 40 bataljoner med cirka 22 000 hemvärnssoldater, varav cirka 17 000 ingår i de nationella skyddsstyrkorna.

Alla soldater tillhör någon av de 22 utbildningsgrupperna som finns utspridda över hela landet. Utbildningsgrupperna är ansvariga för övningar och utbildning.

Vill du gå med?
Gå in på hemvarnet.se eller soldat.nu. Personer som inte gjort värnplikt kan bli specialister eller gå tremånadersutbildningen GSU-Hv.

hemvarnet.se

LEDARE / RIKSHEMVÄRNSCHEFEN

Vi är behövda

När du läser detta så är det midsommartid och vi går in i en välförtjänt ledighetsperiod. Jag hoppas att du antingen bär med dig minnet av en bra och väl genomförd vår-KFÖ eller är full av förväntan inför en höst-KFÖ.

Vi är behövda, det visar vårens politiska diskussioner alltjämt. Nu senast i propositionen till riksdagen som handlar om hur vi lämnar pliktsystemet och går in i ett frivilligt system. Jag vill understryka att det finns två typer av frivillighet i framtiden. Dessa står inte i motsats till varandra, men det förtjänar att påpekas när vi nu firar vår 70-åriga verksamhet att det ni står för är den ”klassiska” frivilligheten. Att på sin fritid ställa upp för något som man tror på och satsa sig själv, sin kompetens, förmåga och tid. Den andra frivilligheten innebär att frivilligt gå in i ett system och låta sig anställas med allt vad det innebär.

PROPOSITIONEN bejakar också att det skall få genomföras GMU (Grundläggande Militär Utbildning) lokalt, vilket är avgörande för att i många områden få en tillräcklig personalförsörjning till hemvärnet. Hemvärnsförbanden kommer också att ges möjlighet till en påbyggnad på denna tremånadersutbildning, en så kallad KMU (Kompletterande Militär Utbildning). Detta är också bra och visar på att det finns ett tydligt allvar bakom satsningen på hemvärnets utveckling.

Jag har under våren besökt en hel del övningar. Jag konstaterar att en bedövande majoritet av dem jag mött är nöjda med KFÖ-systemets principer. Det är mycket glädjande. Genom att samla vår övningstid i ”block” kommer vi att nå mycket längre än vi tidigare har gjort, det uppfattar jag att ni hemvärnssoldater i olika befattningar tycker är bra. Under juli månad kommer vi att läsa av deltagandestatistik och hur omteckningen av avtal går för att kunna dra slutsatser inför höstens verksamhet. Jag kommer tillbaka till detta i nästa nummer.

I SKRIVANDE STUND avslutar vi det första steget av moderniserade målsättningar för hemvärnsförbanden. Detta är det viktigaste styrdokumentet för vad våra hemvärnsförband skall kunna åstadkomma och i vilken prioritetsordning. Under vintern/våren har det genomförts ett brett och omfattande arbete med vad jag uppfattar som ett stort deltagande från hela organisationen. Målsättningarnas verbala delar kommer att fastställas den 23 juni och därefter vidtar detaljarbete med personal och utrustningstabeller fram till mitten av oktober.

Slutligen vill jag tillönska dig en skön och avkopplande sommar och väl mött till hösten.

Roland Ekenberg
Rikshemvärnschef

I almanackan:

V.29 Nijmegenmarschen.
V.34 Ungdomstävlingen på HvSS.
V.35 Ak 4-SM.

INLEDARE / THERESE ÅKERSTEDT

Angenäma problem

Jag får ibland frågan om det inte är tråkigt att bara skriva om hemvärnet. Svaret är alltid nej. Problemet har aldrig varit att hitta något intressant att skriva om, utan att välja mellan allt man vill göra. Och det har blivit allt värre under de snart fyra år jag jobbat här.

Förr var rikshemvärnschefens inspektioner årets givna höjdpunkter, nu är det insatsövningar, utbyten med andra länder, och samövningar med försvarsmaktsförband som slåss om uppmärksamheten. För att inte tala om alla ”vanliga” övningar. I vår har det dessutom eskalerat med jubileumsfirandet.

FÖRUTOM UPPSVINGET i övningsverksamheten så pågår ett stort utvecklingsarbete inom hemvärnet. De nya avtalen och ersättningarna är bara början på den omdaning som sker, nya typförband, territoriella ledningar och skarpa objekt kommer att öka värdet av våra förband ännu mer. Att den civila nyttan är stor vet vi redan men nu börjar även den militära användbarheten bli allt tydligare. Hemvärnet blir en del av Försvarsmakten på ett annat sätt än tidigare.

Under insatsövningen i Stockholm mötte jag bara nöjda soldater och befäl. Duktiga instruktörer med internationella erfarenheter, högt tempo och moment som ställer krav på både stridsteknik och logiskt tänkande. Det är så vi ska öva, även om jag vet att det är långt ifrån så på alla ställen i landet.

Arbetet med jubileumsfirandet började för min del redan i maj förra året, då planeringen för jubileumsboken satte i gång. Och när jag nu sitter och smälter alla intryck från firandet så måste jag säga att det blev väldigt lyckat – i alla fall de delar jag själv var med och bevakade. Var det värt allt arbete? För min del är det ett klart ja, även om jag ser fram emot att ”bara” göra en vanlig tidning.

NÄR JAG BÖRJADE planera detta nummer insåg jag direkt att det inte fanns en chans att rymma allt som hänt under våren på de vanliga 40 sidorna. Därför har sommarnumret blivit extra tjockt, njut av läsningen och er ledighet så ses vi till hösten!

Therese Åkerstedt
Chefredaktör

Abstinens? Den som saknar det militära livet rekommenderas en av alla nyttiga sommarkurser eller att besöka Nijmegenmarschen.

WWW

Vi vässar webbtidningens utseende och form under sommaren och en nylansering kommer till hösten!

Vad tycker du om tidningen? Mejla oss: red@tidningenhemvarnet.se

TIDNINGEN HEMVÄRNET
#3 JUNI 2010
ÅRGÅNG 70

Besöksadress:
Banérgatan 62, Stockholm
Postadress:
Tidningen Hemvärnet
107 85 Stockholm
Telefon 08-788 75 00
Fax 08-664 57 90

Chefredaktör
och ansvarig utgivare:
Therese Åkerstedt
08-788 97 38
therese@akerstedt.org

Stf ansvarig utgivare:
Lars Brink

Redaktionsassistent:
Pia-Lena Jansson
08-788 97 15
pia-lena.jansson@mil.se

Korrektur:
Daniel von Sydow

Grafisk form och layout:
Oktavilla

Prenumeration:
Helår/6 nummer: 100:-
Plusgiro: 456 177-5
Utlandsprenumeration: 200:-

Alla som är med i hemvärnet får tidningen. Är det fel adress, har tidningen uteblivit eller andra felaktigheter så kontakta din utbildningsgrupp (hemvarnet.se). Personer som inte är/har varit med i hemvärnet ska kontakta redaktionsassistenten. Glöm inte att anmäla flytt till Skatteverkets folkbokföring.

Annonsbokning:
News Factory
Patric Vedin
08-587 865 35
patric.vedin@newsfactory.se

TS-kontrollerad upplaga 2009:
30 700 exemplar

Tryck:
Sörmlands Grafiska AB

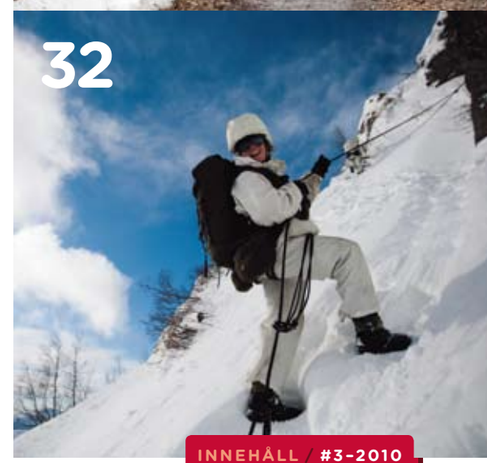

INNEHÅLL / #3-2010

Nyheter 6
Senaste nytt om hemvärnet - från norr till söder.

Duellen 9
Anders Karlsson och Sten Tolgfors om värnpliktens vara eller icke vara.

Diskussion eller order? 10
Hur vi tillsätter våra chefer.

Rätt attityd 12
Att värva nya soldater.

Landet runt 14
Hemvärnets olika insatser i Sverige.

Reportage: Camp Gripen 16
Övning vid centrallagret i Arboga.

Granskning: Försvarspolitiken 20
Vad tycker riksdagspartierna?

Tema: Soldatutbildning 22
Så fungerar Försvarsmaktens nya personalförsörjningssystem. Möt soldater under utbildning.

Intervju: Mats Jonsson 28
I Sveriges tjänst.

Befattning: Sjukvårdare 30
Ett livsviktigt uppdrag.

Hemvärnet i bilder 32
Vad har hänt i landet?

Reportage: Insats i stan 34
Övning i centrala Stockholm.

Firandet i bilder 40
Hemvärnets 70-årsjubileum.

Reportage: Bonnland 42
Mission i Tyskland.

Reportage: Insatsförbanden 46
Slutövning med värnpliktiga.

Tema: Stridsvärde 50
Så ökar du din kapacitet i fält.

Resor: Historiska platser 52
Vi tipsar om spännande resmål av militärhistoriskt intresse.

Kultur 54
Följ Raoul Wallenbergs spår i ny bok. Upplev kriget genom kanonskyttens prisma i ny film.

Insändare 56
– Bryr sig FMLOG?
– Öka deltagande
– Att undvika fallgropar

Tapto 58
Korsord, 91:an och klurig militärgåta.

Anmäls för stöld

En tidigare hemvärnssoldat i Skåne har blivit polisanmäld för att han inte lämnat tillbaka sin utrustning. Materiel för miljoner finns ute hos personer som inte längre är aktiva.

Jobba som soldat?

Redan den 1 augusti ska Försvarsmakten anställa cirka 300 soldater, ursprungligen var planen att anställa de första soldaterna 2011. Det kan även bli aktuellt att anställa ytterligare 300 soldater. Mer information kommer på forsvarsmakten.se när rekryteringen börjat.

Antalet fänrikar ökar

Den 31 december 2009 fanns 302 fänrikar i Försvarsmakten av totalt 9 706 anställda, året innan fanns endast 43 officerare med samma grad. På bilden en fänriks gradbeteckning som kännetecknas av en stjärna på vänster kragsnibb.

TÅ = Therese Åkerstedt RK = Richard Kjaergaard

FOTO THERESIA VISKA

De nya målsättningarna kan innebära att stridsbåt 90 H koncentreras till Stockholmsområdet samt Karlskrona och Göteborg för att kunna transportera ett helt kompani samtidigt.

NYHETER

Sätter upp nya mål

Hemvärnets nya preliminära målsättningar är ute på slutremiss. Syftet är att Chefen insats, Anders Lindström, **ska kunna fastställa den i slutet av juni**.

målsättningen anges bland annat vilka uppgifter förbanden ska kunna lösa och vilka förmågor de ska ha. B-G Svensson på rikshemvärnsavdelningen har lett arbetet.

— Försvarsmakten har angett en tydlig ambitionshöjning för hemvärnet. Vi tillför nya typförband som CBRN-pluton, trafikpluton samt Tolo-grupp. Sedan arbetar Ing 2 med en pionjärpluton och vi ska återuppta arbetet med Livgardet angående militärpolisenheter, säger B-G Svensson.

Tolo-grupperna ska framför allt arbeta med drivmedel till bandvagnarna i norra Sverige, på grund av den dålig civila infrastrukturen, men även med ammunition.

– **HEMVÄRNSFLYGET** har tidigare saknat målsättning och den militära utvecklingen har gjort att vi sett över exempelvis bemanningen i bataljonsstaberna och indelningen i arbetslag. Den mycket tydliga normerande stridsinsatsen är att under tre månader bevaka objekt med ett avlösningsförfarande.

Marintaktiska staben anser att hemvärnsförbanden med marina uppgifter ska koncentreras till Stockholmsområdet inklusive Gotland, samt till Karlskrona och Göteborg. Där sätter man upp båtkompanier med stridsbåt 90 H som ska kunna transportera ett kompani samtidigt samt upprätta marina checkpoints, MCP. Förutom dessa kommer det att finnas ett antal kustnära bataljoner med kontrakterade båtar som ska kunna transportera en pluton samtidigt.

> SYFTET ÄR ATT ALLA KRAFTER SKA HJÄLPA TILL ATT REKRYTERA

I personaltabellerna framgår det inte än om de olika befattningarna ska tillsättas av hemvärnssoldater eller personal från en frivillig försvarsorganisation. Det innebär att frivilligorganisationerna till hösten får komma med förslag på hur många de kan rekrytera och grundutbilda och till vilka befattningar.

— Syftet är att alla krafter ska hjälpa till att rekrytera lämplig och villig personal till våra krigsförband. Det är inte frågan om att begränsa frivilligorganisationernas uppgifter utan tvärtom att bjuda in så många som möjligt att hjälpa till. Kompetensen på våra soldater är jätteviktig utifrån de behov befattningen kräver. TÅ

FOTO THERESE ÅKERSTEDT

Erik Ernstsson belönad med tjänstetecknet för 70 år i Hemvärnet.

Vad är en veteran?

Hemvärnet har något som inte återfinns i någon annan del av Försvarsmakten. Soldaten kan när han eller hon blivit för gammal för en krigsbefattning ansöka om att få bli veteran. Personen får sedan fortsatt möjlighet att vara kvar i verksamheten utan några egentliga formella krav. Veteranen får också tillgång till uniform och är försäkrad genom hemvärnets olycksfallsförsäkring.

I den nya Hemvärnshandboken utvecklas veteranbegreppet. Det innebär att man från och med 50 års ålder kan ansöka om att bli veteran efter tio genomförda år på en krigsbefattning i hemvärnet.

På många håll i landet har veteranerna tidigare använts som utfyllnad i krigsförbanden. Detta kommer enligt rikshemvärnschefen Roland Ekenberg inte längre att behövas i och med det nya KFÖ-systemet. RK

Hemvärnsbibeln är äntligen klar

Hemvärnets utveckling och omstrukturering de senaste åren har medfört ett stort behov av förändringar i Hemvärnshandboken (HvH). Nu kommer en reviderad upplaga.

De delar som främst har skrivits om innefattar antagning, organisation, ersättningar, utbildning och övningar.

Den nya handboken kommer till en början att tillämpas på försök till och med utgången av 2011.

— Anledningen till att den nya HvH:n kommer ut i digital form är att den lätt skall kunna kompletteras. Hemvärnets utveckling sker i rasande fart och handboken kommer att kräva att brukarna håller sig uppdaterade på innehållet som kan komma att förändras med tiden, säger huvudredaktören Mats Göransson vid rikshemvärnsavdelningen.

Du kan redan i dag ladda ner Hemvärnshandboken via en länk på tidningens hemsida, www.tidningenhemvarnet.se. RK

NYHETER

FOTO RICHARD KJAERGAARD

FOTO THERESIA VISKA

Bland dem som kan se fram emot reviderade befattningsbeskrivningar redan efter sommaren finns hemvärnets båtbesättningar.

NYHETER

Tydliga krav på chefen

En arbetsgrupp under ledning av HvSS har tagit fram de första reviderade befattningsbeskrivningarna. Målet är bland annat att **förväntningarna på en chef skall vara samma** över hela landet och att det ska finnas klara direktiv.

– Först ut är de befattningar som har chefsansvar. Vi kommer även att ha tittat på båtbesättningar efter sommaren. Hittills har vi betalat ut befattningspengar utan att egentligen ställa tydliga krav, verksamheten har rullat på. Beskrivningarna kommer att fungera som en målbild, säger Lars-Erik Hassel på rikshemvärnsavdelningen vid Högkvarteret.

De som nu utformats sträcker sig från gruppchef till bataljonschef, inklusive befäl i stabsbefattning.

BESKRIVNINGARNA har tagits fram i samråd med bataljonsledningar runt om i landet. Chefer inom hemvärnet jobbar ofta vid fler tillfällen än under KFÖ:erna. Bland annat tillkommer ett administrativt arbete. En av chefens främsta uppgifter är att vidmakthålla förbandet över tid och som en extra morot betalas ersättningen till vissa befattningar ut månadsvis.

– Vi kom fram till att en månatlig befattningspeng är bättre än att få en klumpsumma till jul, det blir som en kontinuerlig erkänsla för insatsen. Detta kommer dock inte att ske till befattningar under plutonchefsnivå, där kvarstår den årliga utbetalningen, säger han.

Resten av befattningarna, från enskild soldat och uppåt, kommer även de att få en beskrivning men dessa måste även synkas till det nya målsättningarna som kommer. Ett exempel är sjukvårdsbefattningarna som kommer att genomgå stora förändringar.

Till en början publiceras beskrivningarna genom en skrivelse som finns att få via HvSS och senare också som en del av den nya digitala Hemvärnshandboken. **RK**

Duellen:

Från den 1 juli är all grundutbildning i Försvarsmakten frivillig. Värnplikten blir därmed vilande och Sverige får förband med anställda och kontrakterade soldater. **Är anställda soldater bättre än värnpliktiga?**

NEJ

FOTO KRISTIAN POHL

”Försvaret kommer inom kort att genomgå en av de större förändringarna i modern tid. Regeringen vill ersätta värnplikten med ett yrkesförsvar. Sveriges försvar är en angelägenhet för hela landet och ska ha en folklig förankring. Stora förändringar i försvaret ska genomföras med bred politisk enighet och vara väl genomarbetade. Mona Sahlin har sträckt ut handen till den borgerliga regeringen för breda samtal om försvarsfrågorna, men detta har nonchalerats. Den lagtext som nyligen presenterades för riksdagen är ett hafsverk. Även lagrådet riktar tung kritik mot regeringens förslag. Att förhastat avskaffa värnplikten äventyrar inte bara Försvarsmaktens kvalitet utan även den folkliga förankring som försvaret har och ska ha även i framtiden hos svenska folket. Vi vill ha ett robust och folkligt förankrat försvar som håller över tid och vi vill att de bäst lämpade tjejerna och killarna ska tjänstgöra i vårt försvar. Därför vill vi behålla värnplikten.”

Anders Karlsson (S), ordförande i Försvarsutskottet.

JA

”Soldater i stående och kontrakterade förband, rekryterade på frivillig grund, ger en betydligt stärkt försvarsförmåga för Sverige. Det nya försvaret får mycket hög användbarhet och tillgänglighet. Personalen ska vara rätt utbildad, rätt övad och rätt utrustad. Samma förband kan användas i landet, i närområdet och internationellt. Kvinnor och män kommer att rekryteras på lika villkor. Intresse och lämplighet ska vara avgörande. Värnpliktsförband kan inte användas utanför landets gräns. Sverige har därför behövt en särskild anställd utlandsstyrka, vars förband avvecklats efter genomförd insats när de är som bäst. Värnpliktiga har krigsplacerats i bara 2-3 år, och bara tre av tio har velat vara en del av försvarets framtid och göra insats eller bli officer. Cirka 30 procent av alla tjejer och killar, omkring 40 000, är intresserade av frivillig grundutbildning. Möjligheten att tillämpa plikten finns kvar om försvarsberedskapen skulle kräva det.”

Sten Tolgfors (M), försvarsminister.

Vad tycker du om värnplikten?
red@tidningenhemvarnet.se

Hemvärnsombudsmannen besöker ofta soldaterna ute på fältet, här från insatsövningen på Gotland.

FOTO STAFFAN CLAESSON

NYHETER

Diskussion eller order?

Hemvärnets tradition med en blandning av krigsförband och **folkrörelse är unikt** inom Försvarsmakten.

När hemvärnsbataljonerna omstruktureras måste vissa chefer som lagt ned stor möda och engagemang byta befattningar. Då är det extra viktigt att medinflytandet fungerar.

Ombudsmannen Mats Jonsson är anställd av Rikshemvärnsrådet och den på rikshemvärnsavdelningen som är utsedd att representera hemvärnets rätt till medinflytande inom Försvarsmakten. Han menar att tillsättande av chefer kräver fingertoppskänsla, ingen skall känna sig överkörd.

— Chefsbyte är en ömsesidig process mellan beslutande förbandschef och råden på olika nivåer. Så länge inget beslut är fattat så kan vi argumentera för de personer vi helst vill se på befattningarna, att strunta i att lyssna på dessa röster vore oklokt av en förbandschef. Det handlar om frivilliga personer som lagt ned tid och engagemang genom åren, dessa förtjänar hänsyn. Men när beslutet är fastslaget från exempelvis chefen K 3, då är det som gäller. Hemvärnsförbanden är krigsförband, säger Mats Jonsson.

RIKSHEMVÄRNSRÅDET HAR utsett särskilda stödpersoner som personer som får avgå kan vända sig till. Att hitta en ny meningsfull uppgift är viktigt.

Mats Jonsson tror att övriga delar av Försvarsmakten kan lära sig mycket av hur hemvärnet tillsätter sina chefer. Inte minst nu när hela insatsorganisationen blir ett yrkesförsvar.

— Anställd personal kommer att ha högre krav på arbetsförhållanden och vilka som skall leda dem, särskilt i farliga situationer utomlands. Lyssnar man på alla röster så får man också ett brett omdöme om dem man tillsätter. Alla chefer måste vara hörsamma gentemot dem de skall leda. Det är även viktigt att soldaterna och förbandet har förtroende för den som skall vidmakthålla förbandet över tid, menar han. RK

FAKTA:

Så tillsätts cheferna i hemvärnet

Gruppchef: Plutonchefen lämnar förslag till kompanichef, frågan kan tas upp på kompanirådet.

Plutonchef: Kompanichefen samråder med kompanirådet. Förslaget skickas till respektive utbildningsgrupp som företräder exempelvis chefen P 4.

Kompanichef: Bataljonschefen lämnar i samråd med bataljonsrådet in förslaget till förbandschefen (exempelvis chefen P 4).

Bataljonschef: Förbandschefen beslutar i samråd med bataljonsrådet.

FOTO RICHARD KJAERGAARD

En insats för hemvärnet på Centralstationen i Stockholm.

Information på Centralen

De jobbade i skift. Två arbetslag hjälptes åt att rekrytera i den hektiska vänthallen på Stockholms centralstation under jubileumsveckan. Soldaterna från Västernorrland och Skaraborg hann med att möta många personer under en dag. Men vilka typer av människor var det egentligen som sökte sig till rekryteringsmontern? Carolina Hampusson svarar:

– Det var alla möjliga. Vår målgrupp är personer mellan 18 och 35 år, men även äldre. Folk kom från alla typer av samhällsgrupper. En stor del var ungdomar som inte fått genomföra värnplikt. Mest stockholmare, men även personer från andra delar av landet, säger Carolina Hampusson, en av rekryterarna.

Matti Björk på Arbetsgrupp Rekrytering vid HvSS säger att kampanjen på Centralstationen gav mer än förväntat. Över 600 intresseanmälningar kom in under veckan. RK

Vändpunkt i rekryteringen

Under 2009 rekryterades fler soldater än de som årligen slutar i hemvärnet. **Aktiva nätverk och goda relationer** till värnpliktsförbanden är några av skälen till den positiva rekryteringen.

Exakt 400 soldater plus. Det blev resultatet förra året om man granskar antalet soldater som avregistrerades och antalet som nyrekryterades. Motsvarande resultat år 2008 var minus 250 soldater och året innan minus 1 319.

På Södertörnsgruppen har ett ökat samarbete med Amf 1 gett bra utdelning.

— Det som gjort väldigt mycket för resultatet är att nya officerare börjat arbeta på utbildningsgruppen, detta ger oss informella kontakter till de befäl som utbildar värnpliktiga. Vid förra rekryteringstillfället lämnade 70 soldater in en intresseanmälan, ungefär en tredjedel av samtliga värnpliktiga på Amf 1, säger Jan Ågren, ställföreträdande chef för Södertörnsgruppen.

Vikten av att ge och ta är också en avgörande faktor i förhållandet Amf 1 och Södertörnsgruppen, bland annat rekryteras båtförare till ett sjötransportkompani. Stridsbåtsbesättningarna från Amf 1 får då tillfälle att upprätthålla sina kunskaper efter avslutad värnplikt.

ELFSBORGSGRUPPEN HAR sedan tio år organiserat rekryteringsgrupper inom varje bataljon. Hanseman Samuelsson är samordnare för rekryteringen inom gruppen.

— Utöver vårt eget koncept så kör vi ett rekryteringssamarbete med Skaraborgsgruppen.

— Många av de värnpliktiga inom Skövde garnison och FömedC kommer från vårt upptagningsområde.

EN HANSEMAN SAMUELSSON menar också att det finns fler faktorer som lett till den positiva rekryteringskurvan, inte minst ofta uppdaterad information via internet. En bra kärnverksamhet ute på bataljonerna ger substans i rekryteringsargumenten.

— Elfsborgsgruppen räknar totalt med att rekrytera 320 nya soldater i år, säger Hanseman Samuelsson RK

NYHETER

FOTO PER LUNQE

Soldaterna i Elfsborgsgruppen kan glädja sig åt allt fler kamrater på övningarna.

Rätt attityd

– Att värva nya soldater

En viktig fråga för Försvarsmakten är hur man ska attrahera morgondagens soldater. Man har därför gjort en målgruppsanalys bland anställda, personal i insatsförband liksom hemvärnssoldater. Undersökningen är en av flera som genomförts i syfte att möta en förändrad personalförsörjning.

– Syftet är att skapa en bild av dem vi ska rekrytera i morgon och beskriva de mjuka delarna, beteendet, i kravprofilen som värdegrund, attityd samt drivkrafter och motivation, säger Christian Edman-Freudenthal, processledare FM Attraktionsprocess på Personalstaben.

Undersökningen visar att det finns två intresseinriktningar bland soldater i hemvärnet, de benämns lite generaliserande som hobbysoldaten respektive den naturintresserade.

– Hobbysoldaten vill ha en förändring av hemvärnet, gärna ett namnbyte. Den naturintresserade vill komma ut i naturen med kamrater och är inte så förändringsbenägen. Hemvärnet står inför en utmaning: att behålla hobbysoldaten utan att förlora den naturintresserade.

Hobbysoldatens drivkrafter är ett stort intresse för det militära, att utvecklas och lära sig mer om krigsföring, att vara en viktig del av samhället och en stark lojalitet. Hobbysoldaten ställer högra krav på kompetens och kvalitet. För den naturintresserade är längtan ut i naturen, en utmaning, ett avbrott i vardagen liksom kamratskapet och gemenskap starka drivkrafter.

De drivkrafter man hittar hos hemvärnssoldaterna återfinns även hos andra inom Försvarsmakten.

– Det finns många gemensamma drag hos insatsförbanden och hemvärnet. De mest grundläggande är kamratskapen, gemenskapen och utmaningen.

Undersökningen visar också att hemvärnssoldaterna upplever att det finns en negativ attityd till Hemvärnet både inom Försvarsmakten i sin helhet och hos allmänheten. Till och med hemvärnssoldaterna själva delar i viss mån denna negativa attityd.

– I mitt arbete utgår jag från att vi är en Försvarsmakt, för att lyckas med rekryteringsarbetet måste vi framstå som en organisation och ha gemensamma mål. Jag tror att förändringarna i Försvarsmakten kommer att gynna hemvärnet, vissa vill inte tjänstgöra internationellt och då blir hemvärnet ett naturligt alternativ. Likaså att ha en väg in i Försvarsmakten och ökad rörlighet mellan olika förband. RK

FOTO STAFFAN CLAESSON

Hur värvar vi framtidens soldater? Det är en viktig fråga för hemvärnet.

Ilastning CH-147.

Planering inför Cordon Search (Genomsök byggnader).

FOTO PRIVAT

Strid i svenskbygderna

Sedan 1974 har norska hemvärnet haft ett **utbytesavtal med Minnesota National Guard.** Under tre veckor fick Marcel Svensson som enda svensk delta under utbildningen av norska hemvärnssoldater.

Det är först i år som huvudfokus för besöken varit utbildning och fortbildning av soldater, tidigare har det varit på ungdomsverksamhet och resan har fungerat som den ultimata moroten för norska hemvärnsungdomar. Norge och USA funderar nu på att utveckla utbildningssamarbetet länderna emellan.

DEN GIGANTISKA militärbasen Camp Ripley kan ta emot 50 000 soldater under utbildning. Deltagarna fick genomgå en tre veckor lång motsvarighet till den träning svenska soldater genomgår före en internationell insats, vilket i USA:s fall oftast innebär tjänstgöring i Irak eller Afghanistan. Marcel Svensson tillhör Krag:s 1615 insatskompani och har tidigare arbetat inom Försvarsmakten som specialistofficer och gjort utlandstjänst. Han ser klara fördelar med det amerikanska utbildningssättet.

— De flesta av instruktörerna har varit ute minst två gånger på insatser i Irak eller Afghanistan. De vet vad de pratar om och kan ge direkta praktiska tips utifrån dragna erfarenheter. Bland annat fick vi en relativt omfattade utbildning inom området Mout, urban krigföring. Dessutom samlas alla nya erfarenheter och publiceras i en tidskrift som når de flesta av soldaterna. Det här borde vi ta fasta på i Sverige också, säger han.

Avslutningsmiddag efter samarbete med amerikanska, norska, danska, svenska och kroatiska soldater.

En omfattande utbildning i amerikanska vapentyper genomfördes. Bland annat automatkarbin M 4, pistol och tung kulspruta. Utöver norrmän deltog även en dansk officer samt en grupp kroatiska soldater ur ett luftburet spaningsförband. Marcel Svensson fick vid ett tillfälle hålla ett orienterade föredrag för kollegerna om det svenska hemvärnet.

UNDER UTBILDNINGEN användes ofta den klassiska sandlådan vid ordergivningar. Marcel Svensson tycker att vi borde ta oss tid och använda den mer i Sverige.

— De var ganska detaljerade och jag kunde lätt projektera i praktiken det som vi tidigare gått igenom. Man kände igen sig, helt enkelt, när man väl kom på plats, säger han.

På frågan om Sverige kan lära USA något så tycker Marcel Svensson att skjutövningarna var lite väl tungrodda.

— Under en stridsskjutning med plutons storlek kunde det vara upp till tio funktionärer. Verksamheten innefattade många olika stationer av säkerhetsskäl. RK

FAKTA:

Minnesota National Guard

- Består utav 13 600 soldater och flygare
- Ca 1 000 soldater är i skrivande stund operativa i Irak samt Afghanistan

MNNG består av följande enheter

- Minnesota National Guard Joint Force Headquarters 34th "Red Bull" Infantry Division
- 1st Brigade Combat Team
- 2nd Brigade Combat Team, (Iowa National Guard)
- 34th Combat Aviation Brigade
- 133rd Airlift Wing
- 109th Airlift Squadron
- 148th Fighter Wing
- 179th Fighter Squadron
- 84th Troop Command
- 347th Regional Support Group
- 175th Regional Training Institute

Reningsverket i Hammerdal efter insatsen.

FOTO IRENE TÅNGMARK

NYHETER

Äntligen vår(flod)

Hemvärnet i Jämtland gjorde en kort men kärnfull insats när ett vattenreningsverk **hotades av översvämning** i Hammerdal.

Styrkan kallades ut på kvällen den 20 maj, totalt deltog 13 soldater. Under några intensiva timmar bistod hemvärnet räddningsverket med att fylla sandsäckar och säkra byggnader från att översvämmas vid vattenverket i Hammerdal. Insatsen var lyckad men Strömsunds kommun uppmanar fortfarande kommuninvånarna att koka sitt vatten.

– En pumpstation var särskilt hotad, den är en vital del av reningsverket. Efter hand sjönk temperaturen och vattenflödet lugnade ned sig. Vi kunde redan bryta vid tvåtiden på natten, säger Sven Arntzen som var militär insatsledare på platsen.

Även i andra delar av Jämtland har samhällsviktiga byggnader och installationer varit hotade. I Rörström, norr om Strömsund, var en transformatorstation och en telestation i fara. Där begärde dock inte den privata ägaren stöd från hemvärnet.

De materiella skadorna är stora på flera håll i länet, många hus och sportstugor har översvämmats. Boende har på vissa håll bokstavligen fått använda sig av båtar för att komma från och till sina fastigheter. Vattennivån sjunker nu mer och mer i området men Fältjägargruppen har tillförts ytterligare 21 000 sandsäckar för eventuella framtida insatser.

BO JÖNSSON

LANDET RUNT
Hemvärnets insatser

20–21 februari

Skaraborgsgruppen/Östra Vadsbo insatspluton. Soldater transporterade hemtjänstens personal i Mariestad med terrängbil under det svåra snöfallet.

Under lördagen togs en äldre man in över helgen till sjukhemmet i Ullervad på grund av svårigheten att ta sig till hans bostad. Även på söndagens morgon genomfördes samma hembesöksrunda med personalen då det inte gick att ta sig fram med personbil.

Mars

Pendeltågsresenärer i Stockholm kunde se hemvärnssoldater röja perronger från snö och is med spade och spett. Banverket hade bett om hjälp för att undvika olyckor. Insatsen som är frivillig räknas inte som räddningstjänst utan hemvärnssoldaterna anställs tillfälligt av Barnverket mot ersättning som motsvarar ”brandmannaavtalet”. Bataljon Stockholm samlade cirka 30 soldater som deltog i en järnvägssäkerhetsutbildning på Livgardet genom Banverkets försorg.

FOTO PER MICKOLS

21 mars

Södra Sörmlands hemvärnsbataljon med tillhörande Nyköpings insatspluton larmades till Dammgruvan i Nyköping. En 78-årig man var saknad sedan förmiddagen från ett äldreboende i centrala Nyköping. Polisen behövde omedelbart resurser från hemvärnet, och bataljonen fick ihop 39 hemvärnsmän på en timme sedan larmet gick. Sökandet pågick i Nyköping i bebyggelse, skogspartier, strandkanter, vattendrag, m m. Hundpatruller, mc-ordonnanser, terrängbilar och hemvärnsmän för fot användes i sökandet. Efter cirka 4 timmars tjänst hittades mannen välbehållen av polispatrull. Han hade tagit sig med tåg till T-centralen i Stockholm, 10 mil från Nyköping. Eftersöket avblåstes.

3 april

En 80-årig dam försvann från sitt hem i Glimåkra, nordöstra Skåne, på lördagen. Under söndagen begärde polisen hjälp från hemvärnet med start på måndagen. Ett 30-tal hemvärnsmän från 1117 Hvbat kallades in och hjälpte till med eftersök i den ibland besvärliga terrängen. Förutom hemvärnsmän deltog en mängd poliser, scouter, orienterare samt frivilliga ortsbor. Strax före lunch påträffades kvinnan av en hundpatrull från polisen. Hon var vid liv och vid medvetande.

Maj

Under tre dagar letade polisen och hemvärnet efter en tioårig flicka i Svenljunga som var försvunnen. Hon hittades i en matbutik i Borås, över tre mil från sökområdet. Det var personalen som ringde och meddelade att hon var välbehållen. Totalt deltog cirka 100 personer från hemvärnet och polisen, förstärkta med en helikopter. Även hundar från SBK och mc-förare från FMCK deltog under dagarna. Totalt finkammades ett område inom en nio kilometers radie från flickans hem.

Har ni gjort en insats?
Mejla: red@tidningenhemvarnet.se

Bra att ha med i packningen.

FOTO RICHARD KJAERGAARD

Handbok i informationstjänst

Nu finns en enkel och pedagogiskt handbok i medierelationer att beställa från Westanders pr-byrå. Boken som är kostnadsfri har utformats utifrån konceptet att alla som läst den skall ha förmåga att föra fram sitt budskap på ett effektivt sätt till medier och beslutsfattare. Och bäst av allt, den får plats i benfickan på uniformen.

Varje kapitel ger tio tips och svar på hur du skall tänka strategiskt för att uppnå maximal effekt av ditt informationsarbete. Allt från kriskommunikation till hur du presenterar en intressant vinkel för en journalist. Vad skall du tänka på som informatör när du blir intervjuad? Boken tar också upp vikten av att utforma ett effektivt pressmeddelande som ger uppmärksamhet.

Handboken ger också tips på vilka förberedelser man skall göra som informatör inför det oväntade som kan inträffa, inte minst viktigt i hemvärnets verksamhet med sina naturliga riskmoment. Läs och ladda ner Westanders pr-handbok på www.westander.se eller beställ enstaka exemplar gratis via pr-handboken@westander.se. RK

Säkrare skyttar med kortare kolv

Den långa ak 4:an ger en icke acceptabel skjutställning för många skyttar. Nu ska 5 000 kortare kolvar vara klara för leverans. Problemen har framför allt drabbat personer som är under medellängden för killar eller de med kortare armar. Skrymmande utrustning som kroppsskydd bidrar till svårigheterna.

Kolvarna kvitteras ut personligt och ska endast delas ut till de som har behov av dem. Först ut att få kolvarna är utbildningsgrupperna i södra Sverige, därefter levereras de till Mälardalsområdet, mellersta och södra Sverige och sist i norra. TÅ

FOTO THERESE ÅKERSTEDT

100

nya soldater blev resultatet när Västanångans bataljon i Östergötland genomförde en två veckor lång rekrytering genom telemarketing i Linköping.

FOTO ARMÉMUSEUM

Gränslös utställning

Under sommaren kan du besöka Hemvärnsmuseet på HvSS i Vällinge som gästas av vandringsutställningen ”Hur Sverige fick sina gränser”, som kommer att visas till den 15:e september.

Besökare får en beskrivning av hur Sveriges territorium har förändrats från tidig medeltid till unionsupplösningen 1905. Aron Erstorp på Armémuseum har arbetat med utställningen:

– Tanken är att kunna visa en del av våra föremål ute i landet. Tidigare har vi visat utställningen i Kristianstad och efter Hemvärnsmuseet gästar vi Falkenberg.

Museichefen Lars-Gunnar Sedelin berättar att utställningen visas på en väl vald tidpunkt.

– Det hela sammanfaller med antal besök från olika nordiska och baltiska länder vid HvSS. Temat ”När Sverige fick sina gränser” är inte enbart Sveriges historia utan berörde även våra nordiska och baltiska grannar, säger han. RK

Bilder ur boken ”Hur Sverige fick sina gränser”, som publicerades av Armémuseum i samband med utställningen.

Försvarsmaktens framtida yrkesförband kommer att kräva kontinuerlig övning för att kunna upprätthålla sin höga kompetens och beredskap.

FOTO RICHARD KJAERGAARD

Repövningarna kommer tillbaka

Försvarsmakten planerar att återinföra repetitionsövningar från och med nästa år.

Man vill framför allt öva de förband som har en stor andel kontrakterade soldater, gruppbefäl och sjömän.

Målet är att så många förband som möjligt skall öva någon del av sina krigsförband så att soldaterna kan vidmakthålla den förmåga som de fått genom tidigare utbildningar, övningar och insatser.

Tanken är att repetitionsövningarna främst ska sammanfalla med de planerade insatser som förbanden ska kunna lösa eller när större övningar hålls i Sverige eller utomlands. Man kommer att testa olika typer av övningsupplägg, med allt från kortare till längre övningar, för att göra det attraktivt att tjänstgöra som kontraktsanställd soldat. Hur mycket förbanden kommer att övas under 2011 är ännu inte klart men det ska anpassas efter deras andra uppgifter. TÅ

Välkommen till Camp Gripen

Det märks tydligt. **När Sörmlandsgruppens insatskompani övar så gör man det realistiskt**. Ett intryck som förstärks än mer när hemvärnssoldater kontrollerar inpasserande vid ett av försvarsmaktens viktigaste skyddsobjekt, centrallagret i Arboga.

Text & foto: **Richard Kjaergaard**

Egentligen befinner sig inte Sörmlands insatskompani på hemmaplan den här kyliga vårdagsmorgonen. Den medeltida staden Arboga ligger i Västmanland. Försvarsindustrierna har länge varit en viktig födkrok för Arbogas invånare. Och det är kanske därför det är extra lätt för hemvärnet att öva här. Övningsledningen har utan problem fått låna en stor barack av ett lokalt industriföretag. Kring den har kompaniets huvudförläggning med stab och tross upprättats, Camp Gripen.

Sörmlands 2:a insatspluton har fått uppgiften att tillsammans med polis undersöka ett område nära en anläggning som FMLOG har i området. Underrättelserapporter om beväpnade personer har inkommit till kompanistaben. En insatspluton rullar från campen.

VID EN VÄGKORSNING stannar fordonskolonnen och plutonchefen samverkar med militärpolisen, för dagen gestaltad av hemvärnsgruppchefen Johan Nygren.

– Jag arbetar civilt som polis och rycker in då och då in som instruktör vid Sörmlandsgruppens skyddsvaktsutbildningar. Under den här övningen har jag även med mig två poliskolleger från Eskilstuna. Efter övningsmomenten går vi igenom vad som var fel och rätt under agerandet samt vilka åtgärder polisen kommer att företa efter gripandet. Den helhetsbild som vi kan ge från polisens sida är oslagbar, säger Johan Nygren.

Insatskompaniet övar för värsta tänkbara händelseförlopp. Beredskapsnivån regleras upp och ned för att skapa ett mer realistiskt scenario. Insatskompanichef Jan Berglund förklarar.

– Nu har vi höjt nivån i våra ROE-regler (rules of engagement) under den här fasen

Prickskytten Andrée Persson återgår till förläggningen efter ett falskt larm till larmstyrkan vid Camp Gripen. I bakgrunden det nybyggda Försvarsmaktens centrallager.

av övningen. Öva hårt, verka hårt. En hög ambitionsnivå rent övningsmässigt gör det lättare att tempoväxla. Soldater som skriver på ett insatskontrakt förväntar sig en hög ambitionsnivå på verksamheten, säger yrkesofficeren Jan Berglund.

HUNDEN HAR FÅTT VITTRING. Det är lite av en konst att verka i pluton med ett hundekipage. Något som måste övas, mycket och ofta. Hunden kan också störas av olika intryck under en framryckning. En plutonchef bör också planera framryckningsvägen i olika faser. Grönvägarna, de i anslutning till fordonsavlämningsplatsen, kan snabbt forceras, men längre fram i området är det dags att höja beredskapsnivån.

På andra sidan vägen sitter en åttamannagrupp med vita armbindlar från b-styrkan ur Bergslagskompaniet, Västmanlandsgruppen. Bo Öberg är en av dem.

— Det är verkligen nyttigt att se hur andra, för oss okända plutoner agerar. När vi medverkar här drar vi mycket lärdom. Att befinna sig på den ”andra sidan” ger oss chansen att betrakta förfarandena från åskådarplats, samtidigt som vi själva får öva, säger Bo Öberg.

Övningen genomförs delvis tillämpat men även genom stationssystem med moment som vägspärr (VCP) och skarpskjutningar. En lösning som chefen Sörmlandsgruppen, Staffan Andrén, tror starkt på.

— Ja, så här kommer det att bli även vid en längre skarp insats. Insatskompaniets respektive plutoner sköter sina bevakningsuppgifter genom ett rullande schema, samtidigt som man kanske skjuter in vapen och övar upp andra förmågor. Med tiden skapas ett bättre förband och man kan gasa och bromsa för att bibehålla ett högt stridsvärde under en längre tid, säger Staffan Andrén.

Besökare som vill in på Försvarsmaktens centrallager i Arboga blir under övningen kontrollerade av insatssoldater. Ksp-skytten Tobias Eriksson från Sörmlandsgruppens 1:a insatspluton blir uppmärksam när ett fordon närmar sig grinden.

Samtidigt som sabotörer skall bekämpas i övningsområdets yttre kordong, så bevakar 1:a Insatspluton Försvarsmaktens centrallager (FMCL). En uppgift som mycket väl kan komma att bli verklighet för hemvärnet. Plutonen har upprättat en infartspost vid grinden i samverkan med de skyddsvakter från Securitas som annars bevakar platsen. Samtidigt genomför plutonen rondering omkring objektet på ojämna tider med hund. En grupp ur plutonen är också larmstyrka.

Plutonchefen Per Pettersson står inne på lageområdet vid plutonens Unimog, en mindre terränglastbil som Sörmlandsgruppens soldater är ensamma i landet om att rulla omkring i.

> **VARJE PLUTON INOM INSATSKOMPANIET HAR SJÄLV ANSVAR FÖR SITT FORDON. DET FUNGERAR UTMÄRKT**
>
> Per Pettersson, plutonchef.

Poliser från Eskilstuna samverkade med förbandet under övningen.

— Vi har en Unimog per pluton. Fordonen blev över när ett annat förband lades ned. Då tog vi över totalt fyra stycken, fler finns inte i landet. Varje pluton inom insatskompaniet har själv ansvar för sitt fordon. Det fungerar utmärkt, vi kan snabbt verka vid en beredskapshöjning eller när det gäller stöd till samhället, säger Per Petterson.

Stor kapacitet och helautomatiskt. Försvarsmaktens centrallager står för ett helt nytt logistik- och lagerkoncept inom Försvarsmakten. Fasadens utsmyckning har ritats av en arkitektelev under praktiktiden.

I säkert förvar

Så funkar det på Försvarsmaktens centrallager

Försvarsmaktens centrallager (FMCL) kommer främst att användas för central lagring och distribution av kläder, förnödenheter, personlig utrustning samt gruppmateriel. Det produceras även utrustningssatser för sjukvård, verktyg och sambandstjänst, helt efter specifika svenska behov.

Lokalytorna ger också möjlighet till hantering av livsmedel, batterier samt tvättning och förberedelser inför insatser utomlands.

Men än är inte det nya konceptet fullt användbart. Anders Malmström, chef vid FMCL, förklarar.

— När det nya datasystemet Prio fungerar inom Försvarsmakten så kommer även vi att fungera fullt ut. Just nu arbetas det hårt med att färdigställa datasystemet. Troligen kommer vår verksamhet att rulla för fullt någon gång under 2011. Tanken är att skapa ordning och reda i all materiel som finns. Vi gör nu en storinventering, tidigare har det inte funnits en ordentlig bild av hur mycket grejer som finns, säger Anders Malmström.

TOTALT ÄR DET FRÅGA om en lageryta på 45 000 kvadratmeter. Hela anläggningen omfattar 135 000 kvadratmeter och den grå byggnaden dominerar slättlandskapet utanför Arboga. Lagret är helautomatiserat, med en näst intill självgående plockanläggning.

Anders Malmström, chef för Försvarsmaktens centrallager i Arboga. Han kommer närmast från en tjänst som ansvarig för Ikeas Nordenförråd i Jönköping.

Den kritiske skulle kanske säga att FMCL med sin centrallagring skulle vara sårbart. Men Anders Malmström menar att fördelarna uppväger en eventuell hotbild.

— I dag existerar inte samma hot som under kalla kriget. Vi har i dag en ny typ av försvar — insatsförsvaret. För att tillfredsställa behovet av att snabbt och kostnadseffektivt kunna tillföra materiel till förband med en kort beredskapstid behöver vi en snabb och effektiv logistikmetod, säger Anders Malmström.

FAKTA:

Centrallagret i siffror

- **Lageryta: 45 000 kvadratmeter**
- **Markyta: 135 000 kvadratmeter**
- **Höjd automatlager: 25 meter**
- **Antal automatkranar: 13 stycken**
- **Antal anställda: 37 personer**
- **Antal portar: 24 stycken**

Vad tycker riksdagspartierna om försvarspolitiken?

Den 19 september är det åter dags för val. Valdebatten har dragit i gång och vi frågade vad politikerna tycker.

1 Beskriv er nationella försvarspolitik

2 Finns det några hot mot Sverige, på kort respektive lång sikt?

3 Vad tycker ni om internationella insatser/samarbeten?

4 Vilka uppgifter ska hemvärnet ha i det nationella försvaret och vid olika kriser i samhället?

5 Hur ser framtiden ut för hemvärnet om ni får bestämma?

Moderaterna

1 Sverige ska ha ett starkt och modernt försvar med tillgängliga förband. Försvarsmakten ska kunna utföra insatser såväl inom som utanför landets gränser. En förutsättning för detta är att hela insatsorganisationen, inklusive hemvärnet, har bra och modern materiel, rätt utbildning och är väl övade.

2 Ja, det finns hot mot Sverige, men inte i form av en militär invasion, som under det kalla kriget. Men det kan inträffa kriser och incidenter av militär karaktär, som vi måste vara redo att hantera, liksom terrorhot och kollapsande stater, som Balkankrigen på 1990-talet.

3 Sverige kan inte isolera sig från omvärlden och tro att den inte påverkar oss. Sverige ska skapa säkerhet tillsammans med andra. Därför ska Sverige delta i fredsfrämjande insatser inom ramen för både FN, EU, och Nato. Det nordiska försvarssamarbetet är en naturlig del.

4 Uppgifterna ska i huvudsak bestå i skydd av baser och militära anläggningar, skydd av kritisk infrastruktur, hamnar, kärnkraftverk och storstadsregioner. Hemvärnet ska också delta i samhällets civila krishantering.

5 Hemvärnet och nationella skyddsstyrkorna är en mycket viktig del för Sveriges försvar. Moderaterna vill ha ett starkt hemvärn. Vi är mycket positiva till regeringens ambitionsökning, en ökning vi moderater arbetat hårt för i en tid där andra partier, år efter år skurit ned antalet hemvärnssoldater. Vi är glada att vi nått resultat i att öka antalet som fullgör sina avtal från dagens cirka 13 000 till 22 000. Vi tror på direktutbildning och vill se detta på många platser i Sverige.

Folkpartiet Liberalerna

1 Oavsett om Sverige väljer att bli medlem av Nato eller inte, måste vår försvarsförmåga nu förstärkas. Nedrustningen har gått för långt. Försvarsförmåga är välövade och tillgängliga insatsförband. Planering för försvaret av Sverige ska återupptas och insatsorganisationen ska, liksom hemvärnet, inte minska i nästa inriktningsbeslut. Förmågan till strid i högre förband ska återupprättas. Krigsförbandsövningar och armébrigader ska åter bli en del av försvaret.

2 Sverige påverkas tydligt av den negativa utvecklingen i Ryssland. Några konkreta militära hot finns inte, men osäkerheten om framtiden har ökat. Svensk försvarspolitik måste ta höjd för detta.

3 Det blir allt svårare att skilja nationell och internationell säkerhet. Som litet land behöver vi samarbeta på båda punkterna. Ett Nato-medlemskap är nödvändigt.

4 Hemvärnet är en allt viktigare del av insatsorganisationen, inte minst i det nationella beredskapsperspektivet. Detta måste också avspeglas i de vapen och den utrustning hemvärnsförbanden förfogar över. Hemvärnets utbildningsgrupper runt om i landet är en förutsättning för fortsatt rekrytering till och vidmakthållande av förbanden.

5 Vi vill att delar av hemvärnet organiseras som regelrätta skyttebataljoner med ökad rörlighet, fler tunga vapen och indirekt eld. Om uppgiften blir tillräckligt utmanande för den enskilde blir rekryterings- och tjänstgöringsproblemen mindre. Möjligheterna till deltagande i den civila krishanteringen kräver nya befogenheter och kanske också kompletterande utbildning, t ex motsvarande beredskapspolisen.

Centerpartiet

1 Centerpartiet vill ha ett insatsförsvar som kan hantera olika slags krissituationer i Sverige och i utlandet. Vi vill slå vakt om de frivilliga ideella insatserna, till exempel inom hemvärnet, samt att den civilmilitära samverkan stärks.

2 Just nu ser vi inte några militära invasionshot mot Sverige. Den nya sortens hot handlar främst om terrorangrepp, spridningen av massförstörelsevapen, organiserad kriminalitet, energirelaterade konflikter och klimatförändringarna.

3 Centerpartiet anser att Sveriges säkerhet bäst tryggas genom samarbete. Centerpartiet vill utveckla EU-samarbetet även inom ramen för den gemensamma försvars- och säkerhetspolitiken samt förbättra samarbetet mellan EU och Nato.

4 Hemvärnet har en viktig roll att spela i framtidens försvar. Vi är öppna för att ge det fler uppgifter, både militära och civila. Särskilt strävar vi efter att hemvärnets roll som stöd för civila samhället förstärks. Många är exemplen när hemvärnet varit till stor hjälp vid civila kriser.

5 Vi strävar efter att hemvärnets roll som stöd för samhället förstärks. Vi anser att hemvärnet bör kunna få ett särskilt anslag i försvarsbudgeten, och att den danska modellen med Hjemmevärnet som en egen myndighet borde tittas närmare på. Centerpartiet vill att hemvärnet ska finnas över hela landet. Det är problematiskt att det i vissa delar av landet utbildas få soldater – det försvårar rekrytering av personal till hemvärnet. Det finns därför goda skäl för direktutbildning till hemvärnet.

Kristdemokraterna

1 Att kunna garantera medborgarnas säkerhet och försvara de territoriella gränserna är centralt för statens uppgifter. En anpassad förvarsmakt användbar direkt och uthållig och med frivillig rekrytering i fredstid.

2 Den tekniska utvecklingen gör att it-system kan manipuleras. Brister i kontrollsystem kan leda till ökad spridning av massförstörelsevapen. Fattigdomens konsekvenser, naturkatastrofer, pandemier och miljöhot.

3 Sverige bygger sedan länge fred och säkerhet med andra länders militära och civila styrkor där oro och kriser uppstår och så länge det behövs. Samarbeten på olika nivåer är utgångspunkt för en fredligare värld där Sverige utgör en aktiv del med diplomati, fredsbevarande och fredsframtvingande åtgärder. Vi behöver ha ett långsiktigt perspektiv på alla insatser.

4 Ny struktur i Hv är nyligen påbörjad. Nya hot och risker i samhället ser olika ut. Måste mötas gemensamt och snabbt på den nivå som är lämpligast. Hv utgör en bas för detta.

5 Kristdemokraterna är en garant i det politiska arbetet för att Hv skall utvecklas till en modern nationell skyddsstyrka med hög tillgänglighet, bra utrustning, relevant ersättning och meningsfulla uppgifter. KFÖ är viktigt. Antal soldater handlar mer om kvalitet än kvantitet. Rekrytering är viktig till nuvarande nivåer. Hv skall ha eget anslag i försvarsbudgeten. Vi vill utveckla Hv enligt dansk modell på sikt.

Socialdemokraterna

1 Vårt mål är att bevara Sveriges fred och självständighet, trygga stabiliteten i vårt närområde och att bidra till att stärka internationell fred och säkerhet. De nationella försvarsbehoven ska vara grunden för prioritering och utveckling av försvarets förmågor.

2 Globaliseringen förändrar ständigt vår värld. Det militära invasionshotet har ersatts av en mer mångfacetterad hotbild. Hoten mot Sverige kan ha sin grund i öppna konflikter, tvister kring energi- och råvaruförsörjning, miljöförstöring, och naturkatastrofer.

3 Vi rödgröna vill se fler svenska soldater i FN-ledda fredsbevarande operationer. Vi utesluter inte att Sverige även i framtiden kan bidra till EU:s snabbinsatsstyrkor. Vi är dock mycket tveksamma till nytt svenskt ramansvar i NBG 2013.

Vårt samarbete med Nato i FN-mandaterade fredsbevarande insatser är viktigt, men Sverige ska inte delta i militära operationer som enbart har sin grund i Nato-stadgans artikel fem. Vi står bakom den utvidgade solidaritetsförklaring som omfattar hela Norden.

4 Hemvärnet utgör en viktig del av Sveriges militära försvar som en snabbt gripbar resurs. Det är viktigt att kunna använda förbanden såväl i fred som i krig. De ska kunna skydda viktiga objekt och installationer men också kunna skapa förutsättningar för insatsförbandens möjlighet att nå fram.

5 De utgör en central resurs för samhällets robusthet vid kriser. Det är en kostnadseffektiv resurs som bör finnas över hela landet. Vi vill därför se en ökad ambition jämfört med i dag.

Miljöpartiet

1 Målet för den rödgröna försvarspolitiken är att bevara Sveriges fred och självständighet, trygga stabiliteten i vårt närområde och att bidra till att stärka internationell fred och säkerhet. Försvaret ska fortsätta reformeras från ett invasionsförsvar till ett insatsförsvar. Flygvapen, marin och nationella skyddsstyrkor utgör de omedelbart gripbara resurserna och grunden för svensk, nationell incidentberedskap i fredstid.

2 På kort sikt är det inte traditionella militära hot som vi står inför utan snarare sådana som inte kan mötas med militära medel. Hot som terrorism, miljöhot, klimatförändringar, brottslighet, allvarligare dataintrång och sabotage m m. kan uppstå plötsligt och beredskapen måste vara god.

3 Sverige är, och ska med en rödgrön regering fortsatt vara, militärt alliansfritt. Sverige ska inte ansöka om medlemskap i Nato. Miljöpartiet och de rödgröna vill se fler svenska soldater i FN-ledda fredsbevarande operationer. Ett svenskt ramansvar för Nordic Battle Group 2011 är inte aktuellt.

4 Hemvärnet utgör en viktig del av Sveriges militära försvar som en snabbt gripbar resurs. Det utgör samtidigt en central resurs för samhällets robusthet vid kriser. Det är viktigt att kunna använda förbanden såväl i fred som i krig. Hemvärnet ska kunna skydda viktiga objekt och installationer men också kunna skapa förutsättningar för insatsförbandens möjlighet att nå fram.

5 Hemvärnet är en kostnadseffektiv resurs som bör finnas över hela landet. Vi rödgröna vill därför se en ökad ambition jämfört med i dag.

Vänsterpartiet

1 Målet för den rödgröna försvarspolitiken är att bevara Sveriges fred och självständighet, trygga stabiliteten i vårt närområde och att bidra till att stärka internationell fred och säkerhet.

2 Hoten mot Sverige och våra grannländer är svåra att förutsäga och de är gränslösa och komplexa. De allvarligaste hoten kan ha sin grund i konflikter och tvister kring energi- och råvaruförsörjning , miljöpåverkan, naturkatastrofer och olyckor. Även organiserad brottslighet och terrorism eller attacker mot känsliga tekniska och it-relaterade system är ett hot.

3 Sverige skall vara militärt alliansfritt. Sverige skall inte ansöka om medlemskap i Nato. Internationell säkerhet skall vila på samarbete och ett starkt globalt regelverk under FN:s ledning. Ett ökat nordiskt samarbete är viktigt.

4 Hemvärnet utgör en viktig del av Sveriges militära försvar som en snabbt gripbar resurs men är samtidigt också en central resurs för samhällets robusthet vid större kriser. Hemvärnet ska kunna skydda viktiga objekt och installationer men också kunna skapa förutsättningar för insatsförbandens möjlighet att nå fram.

5 Sveriges försvars- och säkerhetspolitik är och ska vara alla svenskars ansvar. Den folkliga förankringen och förtroendet utgör viktiga komponenter för det militära försvaret. Hemvärnet är en generellt sett kostnadseffektiv resurs och skall finnas tillgängligt över hela landet. Vänsterpartiet vill därför se en ökad ambition relativt regeringen för denna resurs och föreslår ett ökat anslag med 80 miljoner kronor.

Yrke: **Soldat**

Efter sommaren börjar rekryteringen i Försvarsmaktens nya personalförsörjningssystem. Under nästa år ska cirka 2 500 personer gå grundläggande militär utbildning, GMU.

Text & bild: **Therese Åkerstedt**

Från den 1 juli är totalförsvarsplikten vilande vilket innebär att alla i Försvarsmakten är frivilligt rekryterade. Försvarsmakten ska i framtiden bestå av kontinuerligt respektive tidvis tjänstgörande samt de frivilliga i hemvärnet. Efter nästa år höjs antalet som utbildas för att tillgodose behovet av nyrekrytering.

— Jag tror att vi står inför rätt många utmaningar, men vi kommer att ha förutsättningarna för att skapa tillgängliga och samövade förband med hög professionalism. Vi räknar med att vi kan få in 4 200 personer per år baserat på befolkningsunderlaget, säger Per Schedin, processledare för Försvarsmaktens rekrytering.

Den tre månader långa utbildningen GSU-Hv ersätts av en försvarsmaktsgemensam GMU. Kravprofilen för att söka GMU för placering i hemvärnet skiljer sig från övriga kravprofiler, men anses soldaten lämplig ska han eller hon kunna anställas eller kontrakteras av Försvarsmakten efter sin utbildning eller efter några år i hemvärnet.

— Det är viktigt att personalen i hemvärnet känner att de är en del av Försvarsmakten och att de har möjlighet att söka andra tjänster, säger Per Schedin.

Försvarsmakten arbetar fortfarande med att utforma GMU-utbildningen och ett beslut om den exakta utformningen kommer under sommaren. Den innehåller dock i stora drag samma grundutbildning som soldater fick under värnplikten, men då varierade utbildningen i utformning beroende på förband.

— Det är framför allt en förändring i sättet att genomföra utbildningen, själva utbildningspedagogiken och förhållandet mellan utbildaren och soldaten, säger Stefan Hermansson som är funktionsansvarig för Försvarsmaktens utbildningssystem.

Ett exempel är att man arbetar i projekt som ”patrull” och ”aldrig ge upp”. När det testats under aspirantutbildningen har det enligt honom fått väldigt höga och bra resultat på utvärderingarna.

– DEN FÖRSTA utbildningen på tre månader ska vara lika för alla, men vi är inte främmande för att i framtiden testa en GMU med inriktning mot exempelvis sjömän, om detta skulle gynna rekryteringen och kvaliteten. Inget utbildningssystem är så bra att det inte behöver förändras, säger Stefan Hermansson.

Ett förslag som nu behandlas innebär att soldater som ska gå till hemvärnet får en extrautbildning, KMU, efter sin GMU, då de får skyddsvaktutbildning och inskolning på ak 4.

Under arbetet har man bland annat använt Holland som referensland. Lärdomen därifrån är att man måste satsa och prioritera den grundläggande soldatutbildningen och ha ett utvecklat examinations- och kvalitetssäkringssystem.

— Det är inte vem som helst som kan ta hand om utbildningen, den måste bli så bra som möjligt med motiverade, erfarna, engagerade och duktiga officerare som utbildare, säger Stefan Hermansson.

Vad tycker du om det nya utbildningssystemet?

— Jag är övertygad om att det är rätt väg att gå. Om ett förband ska åka på utlandstjänst är det en väldigt stor fördel om de känner varandra och är samövade. I ett förband med anställda soldater blir kompetensen både bredare och djupare och det finns dessutom möjlighet att befästa kunskaperna på ett helt annat sätt — i vissa situationer ska man inte behöva tänka utan bara agera. Möjligheter till detta ökar i detta nya system, säger Stefan Hermansson.

Soldater, sjömän och gruppbefäl erbjuds en provanställning på sex månader direkt efter GMU-utbildningen om de anses lämpliga, och därefter en tidsbegränsad anställning.

— Det innebär sex månader för både individen och Försvarsmakten. Det ger en god förutsättning att vidareutvecklas i insatsförbandet och pröva på sitt framtida yrke och den rekryterande chefen kan värdera sina medarbetare mot befattningen, säger Per Schedin.

HUVUDDELEN GENOMFÖR sin utbildning på de insatsförband de är inriktade mot och den lokala chefen är rekryteringsansvarig, eftersom det finns ett starkt regionalt och lokalt perspektiv på rekryteringen.

Alla värnpliktiga, både tjejer och killar, kommer att göra en lämplighetsundersökning även efter att totalförsvarsplikten blir vilande, men de gör ingen mönstring eller värnplikt. De som är intresserade av en anställning i Försvarsmakten gör en intresseanmälan och en ”självskattning” som är en anpassad lämplighetsundersökning. Man anmäler då vilket insatsförband, arbetsområde, vilken yrkesroll/kategori och utbildningsplats man är intresserad av.

FÖRSVARSMAKTEN gör därefter en antagningsprövning på en dag där individen testas mot kravprofilerna och en yrkesvägledare matchar individens intresse mot hans eller hennes potential. Personen antas sedan med en inriktning, exempelvis amfibie eller markstrid och ett insatsförband som Amf 1 eller hemvärnet.

— Försvarsmakten kommer ha en enhetlig rekryteringsprocess, där hemvärnet ingår. Att man har verksamhetsanpassade kravprofiler ökar kvaliteten i urvalet. Att man har en väg in i Försvarsmakten skapar stora möjligheter till flexibilitet, man kan ta vara på de sökande och deras intresse och potential på ett bättre sätt, säger Per Schedin.

I slutet av GMU:n stämmer man av utbildningsresultat och gör bland annat intervjuer för att avgöra om indivden är lämplig för fortsatt tjänstgöring och anställning. För hemvärnets del innebär det att kompanichefen eller motsvarande förbandschef avgör om soldaten är lämplig att tillhöra hans eller hennes förband.

GSU-soldater under tårgasattack på Kvarn.

> I VISSA SITUATIONER SKA MAN INTE BEHÖVA TÄNKA UTAN BARA AGERA
>
> Stefan Hermansson

FAKTA:

Så blir du antagen

1. **Intresseanmälan**
2. **FM Erbjudande**
3. **Ansökan**
4. **Självskattning och intresse (1 tim) – urval 1**
5. **Antagningsprövning (1 dag)**
6. **Prövning mot kravprofil/yrkesvägledning – urval 2**
7. **Antagning centralt**
8. **Därefter GMU etc.**

Utbildning och tjänstgöring

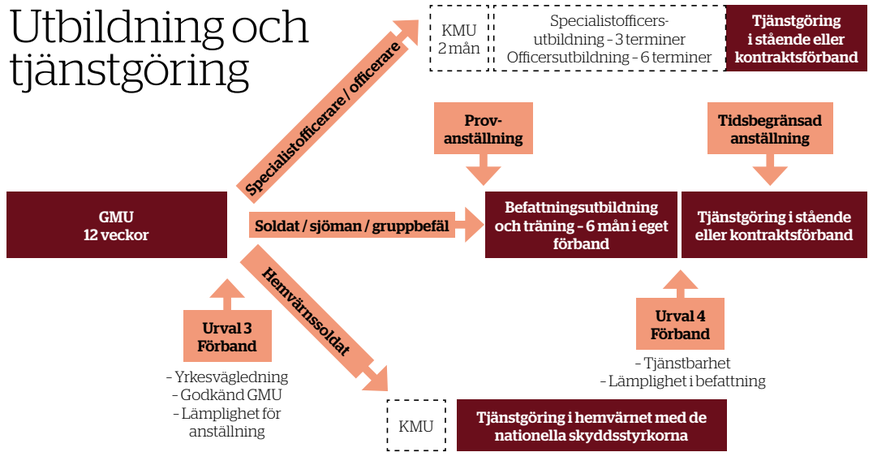

Soldater på prov

I år hålls GSU-Hv på 14 platser i landet. Tidningen besökte Markstridsskolan i Kvarn där en av utbildningarna går.

Text & bild: **Therese Åkerstedt**

Klockan är fem på morgonen. De 36 GSU-soldaterna har fått ett bryskt uppvaknande. De ska stå uppställda färdiga för strid med sin stridspackning. De fem grupperna får var sin karta med koordinater som de ska marschera till.

Flera timmar senare sitter en grupp soldater och väntar vid ett förråd tillsammans med gruppchefen Tobias Hallqvist som är 26 år och kommer från Norrköping. På vägen har de genomfört ett tävlingsmoment, 10 skott med PSG 90.

– Tittar man på vad vi ska utbildas till så är det bra, de har fått med det väsentligaste. Det finns roliga saker som vi inte hunnit med, vi valde bort ksp 58. Kvarn är som ett stort övningsområde och det finns bra möjligheter till stridsskjutningar. Enda nackdelen är att det är långt till närmaste samhälle. Det är bra med tre månader för då slipper man vara borta så länge från jobbet, säger Tobias Hallqvist som tycker det är en bra blandning av folk på utbildningen.

Han fick underkänt på hörseltestet under mönstringen, trots att senare prov visat att han har bra hörsel. Bredvid honom sitter Robert Eriksson från Kolmården med gruppens radioapparat.

– Jag blev också nekad värnplikt på grund av hörsel, värnplikt är något man bara ska göra. Det har varit tuffa och bra dagar, vi har lärt oss mycket. De har prioriterat soldatutbildningen och skyddsvaktsutbildningen var bra, säger Robert Eriksson som har ett förflutet i Sjövärnskåren.

På radion kommer en order om att framrycka och genomsöka ett hus där både motståndare och civila kan finnas. Inbrytningen genom en dörr på övervåningen går bra men sedan börjar striderna. En av soldaterna skjuts ner i det första rummet och när ett annat stridspar avancerar genom rummet bredvid blir en till skadad. När övervåningen genomsökts och de skadade ”återupplivats” står de inför nästa svårighet, att ta sig ner för trappan. Eldgivningen blir häftig och när ytterligare en skadas blir gruppen alltför avvaktande i stället för att trycka på och använda sin eldkraft. Innan fienden nedkämpats ligger det ytterligare tre skadade soldater nedanför trappan. På utvärderingen får de frågan vad de ska tänka på inför nästa gång?

– Ge fan i att dö!, säger en av soldaterna

– Det blev lite uppehåll, mycket berodde på kommunikationen, säger Tobias Hallqvist.

Tobias Lindkvist från Vagnhärad står och tejpar ett skavsår på höften. Hans grupp har precis kommit till handgranatsmomentet. När all packning är avtagen och de hunnit ta hand om skador och dricka ska deras träffsäkerhet testas.

– Jag har alltid velat göra lumpen men hamnade i reserven. Jag fick ett brev om att man kunde göra GSU och nappade direkt. Det har varit tufft men kul och man lär sig jäkligt mycket, man märker det framför allt när man är hemma, då hinner man tänka igenom allt man gjort.

Tröttheten och bristen på mat börjar att märkas. Ingen har fått något att äta under dagen.

De tio handgranaterna är inte så lätta att kasta och det blir noll poäng, men även de tidigare grupperna har haft problem att träffa rätt. Sedan är det bara att ta på sig ryggsäcken och traska vidare, de har flera kilometer kvar till nästa moment, att göra upp eld på tid.

Fatom Ramadani från Motala sökte först för att göra vanlig värnplikt. Idén att söka GSU fick han när hemvärnet stod i Linköping och informerade för två år sedan.

– Det är spännande och en livserfarenhet. Man bryr sig mer och tänker mer på livet och på hur man ska ta hand om sin kropp, som vid kallt väder. Det visste jag inte innan. Sedan är det roligt folk man bor med.

NÄR VATTNET I KOKKÄRLET börjar bubbla stoppas tiden och de får ett nytt mål att traska mot. Nästa grupp leds av Denise Zahn, en av de tre skåningar som går utbildningen och den enda tjejen.

– Det spelar ingen roll, det har inte med kön att göra utan hur man är som person, säger den 28-åriga läraren.

Det har blivit sen eftermiddag och middagstid har passerat utan någon mat.

– Det jobbiga är att inte veta hur länge det varar, jag brukar ha koll så det är lite irriterande att inte veta. Det märks på statusen i gruppen att man är trött och hungrig, säger hon.

> DET ÄR SPÄNNANDE OCH EN LIVSERFARENHET
>
> Fatom Ramadani

Ett av momenten är att sätta upp en larmmina.

För några år sedan tillhörde hon Bilkåren och intresset för att göra värnplikt fanns kvar, trots att det i stället blev en lärarutbildning.

– Jag vill utbilda Försvarsmaktsungdomar men kan man inte det man utbildar sig till är man ingen bra lärare. Målet är att få göra utlandstjänst, och det är en personlig utmaning att göra GSU.

Bland alla ak 4:or finns en ak5:a som sticker ut bland de andra automatkarbinerna. Värnpliktssoldaten Johan Nyqvist från bevakningsplutonen missade sitt eget soldatprov på grund av en operation.

– Jag har velat göra soldatprovet och frågade om jag kunde vara med, sedan fick jag order om att stå uppställd i morse.

Hur är det att göra soldatprov med GSU-soldaterna?

– DET FUNGERAR BRA, det är inga problem alls. För att vara tremånaderssoldater är de väldigt bra, men det märks ju skillnad om man varit inne i tre månader eller nio, säger Johan Nyqvist som själv är inne på sin nionde av de totalt elva månaderna.

Väl framme vid dagens slutmål får varje grupp en presenning, snöre samt såg, yxa och en spade. Vindskydd och patrullerande dubbelpost är nästa punkt på schemat. När mörkret faller över Kvarn sjunker temperaturen ner mot noll. Det är äntligen dags för mat och varje grupp får en liten chipspåse och en morot att dela på. Dessutom får varje soldat två knyten med tagliatelle att tillaga på spritköket. Under natten blir grupperna anfallna och får understödja varandra innan de kan återgå till vilan.

Morgonen efter har ytterligare några kilometer avverkats. Inne i skogen hittar jag Peter Svensson som ligger i stridsställning tillsammans med resten av sin grupp.

– Det lilla man sov var ok, när man låg i vindskyddet var det kallt och jag klädde inte på mig ordentligt, säger Peter Svensson som har två killar i sju- och åttaårsåldern där hemma.

– För min del har det gått bra, vi har varit hemma rätt mycket. Den yngsta frågar mest om vi får åka bandvagn, och det får vi ju inte.

När jag undrar vad de ätit till frukost skrattar de bara. Gruppchefen Mikael Eriksson har gjort tallbarrste, men det är all näring de fått.

– Det är ju inte Lipton men allt vad kungen har att erbjuda i dagsläget, säger han.

– Fy fan vad kallt det var i natt, det enda positiva var skylten Kvarn 9 km, tillägger Jorge Ardaiz som är truckförare till vardags.

Han beskriver GSU som roligare men jobbigare än hans vanliga arbete.

– Det positiva är att vi går i rätt riktning, peppar Mikael Eriksson som dessutom ska ha SÖB första veckan efter muck.

Gruppen traskar vidare mot nästa moment, att ta isär och sätta ihop en ksp 58 på tid, därefter får de i uppgift att sätta ut en larmmina.

Nu höjs nivån ytterligare eftersom det finns risk för gas. Skyddsmaskerna och regnkläderna sätts på och längs vägen utsätts de för en tårgasattack. Efter saneringen får de bygga nya vindskydd att övernatta i. Men de får potatis, lök och några morötter att tillaga sin middag på. Klockan tre på natten blir det ett nytt eldöverfall och därefter får de order om att marschera den dryga milen tillbaka till Kvarn. Vid målet väntar helikopterflottiljens basker och soldatprovsmärket.

Till hundra procent

I Dalarna får tjejerna ta plats. En hård gallring bland de sökande var nyckeln till framgång.

Text & bild: **Therese Åkerstedt**

Den 18 januari ryckte 34 GSU-soldater in i Dalarna, varav hälften tjejer. När utbildningen slutade tre månader senare var alla 34 godkända.

– Jag tror att det är första gången jag varit med om det, säger plutonchefen Hans Stening som tidigare utbildat värnpliktiga.

Orsaken till att ingen hoppade av eller tvingades sluta var att man lagt ner ett omfattande rekryteringsarbete.

– Vi har gjort personintervjuer på alla vi mönstrat. Vi bestämde oss för att bara se på resultatet av mönstringen och den personliga intervjun – inte ålder, kön eller hemort. Då fick vi en hög ansökningar kvar där det var 17 killar och 17 tjejer. Vi hade ett jättebra urval, säger instruktören Henrik Josefsson.

Kvinnliga soldater är ingen ovanlig syn i Falun.

Åldersmässigt ligger soldaterna kring 20 år, den äldsta är 27.

– Det är en homogen grupp där ingen sticker ut och de är väldigt motiverade. De har en bra utvecklingskurva och lär sig snabbt, vilket de måste, säger Henrik Josefsson.

I Falun hade man GSU för tredje gången.

– Vi har fokuserat på enskild soldat och stridspar och jag bedömer att de har högre personlig färdighet. Vi har försökt koppla ihop utbildningen i vapen, närkamp och skyddsvakt.

Alla utom en har skrivit på för hemvärnet, den sista ska söka senare.

– Vi har varit mer tydliga med vad utbildningen syftar till, att bli deltidssoldat i hemvärnet, säger Hans Stening och tillägger att soldaterna var lyriska efter sin första KFÖ med sitt hemvärnsförband.

Huvuddelen genomförde den två veckor efter muck.

REKRYTERINGEN för höstens GSU har redan påbörjats, 25 personer har mönstrat och ytterligare 40 har tagits ut för en ny mönstring. Totalt tar man ut 34 rekryter.

– GSU kräver mycket av gruppen när det gäller rekrytering, utbildning och placering, men det är stimulerande, säger Hans Stening.

När tidningen besöker utbildningen är det bara två veckor kvar till muck. I Falun ligger snön fortfarande djup och det är en riktig hundtjänst på schemat. Instruktören Lennart Hökpers ska lära soldaterna hur man använder hund i hemvärnsförbanden.

– Hundens sinne i kombination med människans logiska tänkande ger optimal effekt, säger han medan hundekipagen väntar i bakgrunden.

Carolin From gjorde GSU i Falun 2007. Nu är hon hundförare i en insatspluton med rottweilern Dizni, 4 år.

– Det var planen från början, jag gjorde GSU för att bli hundförare och nu har jag kommit dit jag vill, säger Carolin From som hjälpt till som instruktör under årets utbildning.

– DE HAR VÄXT i sin roll och nu ser de ut som soldater. Det är inget konstigt att det är både tjejer och killar.

Soldaterna får bekanta sig med hundekipagen innan det är dags att gå ut på patrull. Ellinor Thomée är 20 år och kommer från Mora.

– Det kändes som en bra grej, en utmaning. Jag tänkte att man var ute i skogen och krigar men det var så mycket mer. Gemenskapen är så bra och det är underbara befäl, de är här för att lära ut.

För Sofia Lans var det inte alls självklart att söka, men nu kan hon verkligen rekommendera det.

– Mamma sa, ska du inte söka? Det kändes inte som min grej men hon hade fyllt i ansökan åt mig. Nu är jag glad att hon gjorde det, säger hon.

– Att det är så nära hem och bara i tre månader är väldigt bra, därför tycker jag man ska ta chansen. Det enda negativa är att utrustningen är så stor, men man vänjer sig, säger Ellinor Thomée som tycker att fältdygnet i Älvdalen var särskilt minnesvärt.

– Jag gillade också Älvdalen och strid i bebyggelse har varit väldigt roligt. Det värsta var när vi gick in i tårgaskammaren och min mask läckte två gånger, säger Sofia Lans.

> VI HAR VARIT MER TYDLIGA MED VAD UTBILDNINGEN SYFTAR TILL
>
> Hans Stening

Björn Karlsson under tjänstgöring i Afghanistan.

Från Falun till Afghanistan

Mattias Hansson och Björn Karlsson ryckte in för att göra GSU i Falun i september 2007. Knappt tre år senare har de precis återkommit från sin första utlandstjänst med FS 18.

Text: **Therese Åkerstedt** Foto: **Privat**

Jag gjorde inte värnplikten på grund av Försvarsmaktens besparingar och har alltid sökt lösningar för att i alla fall kunna komma in i hemvärnet. Jag sökte GSU på flera olika ställen, säger Mattias Hansson som var skyttegruppchef i Afghanistan.

– Vi kände varandra innan och det var samma sak med mig, jag skulle göra värnplikten 1999 men utbildningen blev nedlagd, tillägger Björn Karlsson som var förare/skytt på Pansarterrängbil 203 under utlandstjänsten.

Vad tycker ni om er GSU-utbildning?

– Det var en stor variation, inte bara infanteristrid, så det blev en ganska bred utbildning, säger Mattias Hansson och poängterar att man lyckades klämma in runt 650 timmars utbildning på de tretton veckorna.

De var 29 respektive 27 år när de ryckte in i Falun, men det hindrade inte Mattias Hansson att fortsätta den militära utbildningen.

– Jag blev rekommenderad att fortsätta och göra en ”riktig” värnplikt. I januari 2008 ryckte jag in som skyttegruppchef på Livgardet i 11 månader. Det var en stor fördel att vara äldre eftersom det var lättare att få respekt av soldaterna än det var för de yngre gruppcheferna och det var lättare att samarbeta med officerarna, säger Mattias Hansson.

Varför åkte du till Afghanistan?

– I slutet på min värnpliktsutbildningen var jag inställd på utlandstjänst och jag blev rekommenderad av mina befäl att söka. När det uppstod en vakans som förare rekommenderade jag Björn.

– De ringde upp och frågade om jag var intresserad, en månad senare var jag på Livgardet, säger Björn Karlsson.

Mats Jonsson har varit deras ställföreträdande plutonchef under halva utlandstjänstgöringen.

– Båda är väldigt kompetenta och intresserade. De har inte många brister som soldater, om Björn Karlsson har några så tar intresset och viljan över, säger han.

Björn Karlsson har tunga behörigheter och nära tio års erfarenhet som lastbilsmekaniker. Något han haft stor fördel av i sin befattning som förare.

– En pansarterrängbil är inte mycket nytt under solen, sammanfattar han.

Är tre månader tillräckligt för en stridande befattning?

– Nej, inte som skyttegruppchef, då behöver man ha mer stridsutbildning eftersom det måste sitta i ryggmärgen. De stridssituationer som uppstår och har uppstått är mycket komplexa och det kräver en väl samövad grupp med soldater som förstår läget direkt och handlar därefter. Har man som Björn en civil bakgrund så väger det upp, det är förare han ska vara i första hand, säger Mattias Hansson.

– Stridskunskaperna måste man ju hålla vid liv, men jag har inte varit rädd att gå på patrull med min grupp, säger Björn Karlsson som beskrivs som oslagbar i sin befattning som förare av Mats Jonsson.

Alla tre är med i hemvärnet, även om det givetvis blivit dåligt med övningar på grund av utlandstjänsten.

– Det är ju ett intresse att få vara ute och öva, jag hoppas att förändringarna som genomförs blir till det bättre. Med långa övningar kan du öva hela kedjan, du får en enhet, säger Mattias Hansson.

> DE STRIDSSITUATIONER SOM UPPSTÅR ÄR MYCKET KOMPLEXA OCH KRÄVER EN VÄL SAMÖVAD GRUPP
>
> Mattias Hansson

Tillbaka i vardagen

Mats Jonsson är insatsplutonchef i hemvärnet. Men han har även varit ställföreträdande plutonchef i Afghanistan under FS 18.

Text & bild: **Therese Åkerstedt**

När vi träffas har han precis landat i Sverige och befinner sig på Livgardet för avrustning.

– Det är otroligt skönt att komma hem, det har varit en lång och tung mission på många sätt. Jag tror att det kommer att gå bra att komma hem eftersom jag vill att det ska gå bra och känner igen reaktionerna efteråt. Än så länge…

Sin första utlandstjänst gjorde han i Kosovo 2005.

– Jag upplevde det som de flesta gör, kamratskap, erfarenhet och gemenskap.

Varför valde du att åka till Afghanistan?

– Med min skyttebakgrund fanns det bara två alternativ, Kosovo eller Afghanistan. Kosovo och jag var klara med varandra.

Mats Jonsson rekryterades som vagnchef på en Patria, officerarna Johan Palmlöv och Gunnar Andersson var hans plutonchef och ställföreträdare i Afghanistan.

– Vi kom i gång och arbetade väldigt snabbt, det var en perfekt blandning mellan professionalism och avslappnad kamratskap, en bra stämning. Utbildningen var så bra som den kan vara, det är förstås helt olika saker att öva och köra skarpt, men det är svårt att göra utbildningen mer realistisk.

Huvuddelen av deras tjänstgöring var under vinterhalvåret då temperaturen kretsade kring noll grader, men i slutet var det så varmt som 34 grader. Själv var han en av dem som bar minst utrustning, kring 30 kilo.

– Fysiskt sätt var vi förberedda, men det är alltid tungt att gå omkring med 30 till 40 kilo. Man får tänka efter hur man gör och förbereda sig med vätska när det är så varmt.

Under ett patrulluppdrag den 7 februari dödades Johan Palmlöv, Gunnar Andersson och den lokala tolken av en attentatsman i polisuniform. Attentatsmannen dödas av de svenska soldaterna och plutonens agerande har senare berömts av arméinspektören Berndt Grundevik som anser att deras agerande kan ha hindrat en massaker.

Hur påverkade attentatet dig?

– Det blev som två missioner, en före och en efter att de dödades, eftersom det blev så stora förändringar. För min del innebar det nya arbetsuppgifter och en ny plutonchef.

I stället för att tillsätta två nya yrkesofficerare som plutonchefer fick Mats Jonsson kliva upp som ställföreträdare.

Varför blev du befordrad?

– Jag tog befälet när det hände och var plutonchef tills den nya plutonchefen utsetts. Soldaterna skulle känna att det fanns en i ledningen som varit med från början, någon de kunde prata med.

Dessutom rekryterades en ny vagnchef och två nya soldater, eftersom två av soldaterna valde att avbryta och åka hem.

– Soldaterna har ingenting att bevisa och jag ser inte annorlunda på dem för att de tog det beslutet. Kände de att de ville åka hem så var det rätt beslut, säger Mats Jonsson.

En sådan händelse måste ha påverkat hela plutonen?

– Det gjorde det definitivt, vi är rikare personer av erfarenheter, av känslor, respekt och ödmjukhet. Givetvis upplever vi sorg och har ett tomrum inom oss men vi kom igenom det och satte oss upp i sadeln igen. Det kommer vi att bära med oss.

Var ni tillräckligt förberedda?

– Vi kände till riskerna men jag tror aldrig man är helt förberedd. Det var ju inte en strid utan ett attentat. Försvarsmakten övar alltid med chef och ställföreträdande men vi har aldrig övat för att det här skulle hända.

Känner du att ni lyckats åstadkomma något?

– Vi har påverkat det afghanska folkets vardag. Att de känt sig trygga. Det är ett långsiktigt arbete, säger han och berättar om ett besök på en skola där barnen var livrädda för dem när de kom men att svenskarna lyckades få barnen att våga prata med dem.

– Vi visade att vi inte var där för att skjuta dem, då påverkade vi några afghaners framtid.

Tycker du att Sverige ska sända soldater på utlandstjänst, trots riskerna?

– Ja, för att vi hjälpt människor. Jag litar på att politiker och andra som tar beslutet har vägt riskerna. För Försvarsmakten är det ett sätt att utvecklas och uppgradera sig och lära sig nya förmågor.

Varför är du med i hemvärnet?

– Hemvärnet är min hobby, jag är intresserad av det militära och tillgodoser mina behov där. Vissa samlar på frimärken, jag är med i hemvärnet. Den dag det inte är roligt längre slutar jag.

Mejla gärna dina intervjuförslag:
red@tidningenhemvarnet.se

FAKTA:

Namn: Mats Jonsson
Ålder: 28 år
Militär bakgrund: 15 månader som PBV-gruppchef på Livgardet 2003 - 2004. KS 12 i Kosovo 2005, FS 18 Afghanistan 2009/2010.

VI KÄNDE TILL RISKERNA MEN JAG TROR ALDRIG MAN ÄR HELT FÖRBEREDD

Uppdrag: Rädda liv

Våra bataljoner består av en mängd befattningar. Vi sätter förstoringsglaset på soldaten vars främsta **uppgift är att rädda liv**, sjukvårdaren. Ofta glömd, men en viktig och uppskattad person när det väl inträffar en allvarlig skada.

Text & foto **Richard Kjaergaard**

En insatspluton ur KRAG framrycker i eskortformation på en väg på övningsfältet Ränneslätt. Bakom en vägkrök har en extremistgrupp minerat vägen. Tumult uppstår när insatssoldaten på det första fordonet i kolonnen öppnar eld med kulsprutan. Dags för sjukvårdaren att agera.

Två av männen vid vägspärren har träffats av de svenska kulorna. Enligt Genèvekonventionen är vi skyldiga att ta hand om fiendens skadade. Gör vi inte det så visar historien att de väpnade konflikterna blir än mer brutala.

— Hjälp till här, kom hit med bårmattan! ropar sjukvårdare Per Tomasson till sina gruppmedlemmar.

Han har gjort en snabb besiktning av vem som skall prioriteras först. Den svårast skadade skriker av smärta när ett tryckförband läggs om hans benskada. Han skriker ännu mer när sjukvårdspersonalen sedan lyfter honom från den kalla marken till bårmattan. Det är stressande att höra, pulsen på sjukvårdspersonalen ökar. Resten av soldaterna säkrar platsen.

— Kalla på sjukvårdstransport! ropar Per Tomasson efter några minuter.

HANS ORDER REPETERAS av samtliga soldater. Plutonchefen tar upp handmikrofonen till radion och ropar till kompanistaben. I mellantiden fortsätter soldater och sjukvårdaren att tala lugnt med de skottskadade männen, nu har även patienttäcket lagts över dem.

Ett brummande ljud kommer närmare skadeplatsen. Det är Sveriges enda ambulans av typen Pirhana II, ett schweiziskt stridsfordon som bland annat används i stor skala inom den amerikanska marinkåren. Vagnen är en försöksmodul som drivs som ett försvarsmaktsgemensamt projekt. Flygvapnet äger fordonet, Trängregementet står för utbildningen av de värnpliktiga och Försvarsmedicincentrum har tagit fram den medicinska utrustningen för totalt 3,5 miljon kronor. Ambulanssjukvårdaren André Lassus Bjälnes förklarar hur vagnsbesättningen agerar när man evakuerar en skadad.

> I ETT SKARPT LÄGE TILLKOMMER ÄVEN EN SJUKSKÖTERSKA
>
> André Lassus Bjälnes

— DET FÖRSTA JAG GÖR när vi kommer fram är att be om en patientrapport från vårdenheten, de som tagit hand om den skadade. Sedan gör jag själv en prioritering enligt den engelska förkortningen LCABCDE, vilket i korthet innebär: livsfarligt läge, katastrofblödning, andning, luftvägar, vakna, helkroppsundersökning, bort från markyta och hot. Den sitter som ett rinnande vatten. När jag är klar med den sista bokstaven så börjar jag att titta på de bokstäver som skall prioriteras mest och kör förfarandet efter ramsan om och om igen, för patientens tillstånd kan snabbt förändras, säger han.

Den skottsskadade mannen lyfts nu över från bårmattan till Försvarsmaktens mest avancerade bår, den har elektriska höj och sänk-funktioner när den väl kommit på plats inne i ambulansen. Från att ha befunnit sig i en första hjälpen-baserad miljö med enkel utrustning så befinner sig nu den skadade i en rullande, väl skyddad, och avancerad vårdmiljö. Här finns det mesta för att upprätthålla liv. Sjukvårdaren André Lassus Bjälnes går igenom lite av utrustningen.

— I ambulansen finns bland annat en komprimerad multiapparat som fungerar som EKG-maskin, pulstagare och ventilator. Utöver det så har vi kapacitet till att defibrillera (ge elchock) och nyttja vår infektionsvärmare för kroppstemperering. I dag under övningen är vi tre värnpliktiga på vagnen, förare, vagnschef och sjukvårdare. Men i ett skarpt läge tillkommer även en sjuksköterska som kan ge skarpa läkemedel. När de stridande förbanden rycker fram så går ambulansen längst bak i väntan på att evakuera skadade.

Vårdkedjan inom insatsförbanden är välutvecklad och har kortats av under de senaste åren. Från kamrathjälp, sjukvårdsgrupp till kirurgitropp eller förbandsplats. Den senare ligger längre bak och det är kirurgitroppen vid LogBat som tar emot de svåraste fallen. Inom kort kommer även ett nytt system med stridssjukvårdare att introduceras på bred front. Stridssjukvårdaren bär inte Röda korsets armbindel utan ett mer diskret märke.

PER TOMASSON har inte tecknat kontrakt som sjukvårdare vid sin pluton. Men sjukvårdskunskaperna besitter han, värnplikten gjordes som plutonsjukvårdare.

— Genom att jag både kan verka som soldat och sjukvårdare så får plutonen med sig sjukvårdsresursen ”där det händer”. Obeväpnade sjukvårdsgrupper har automatiskt en lägre skyddsnivå. Som stridsutbildad kan jag läsa av läget på ett annat sätt, säger han.

— Stridsfordonet Piranha II är en testmodul inom begreppet AWW, Försvarsmaktens kommande nyanskaffning av hjulgående splitterskyddade fordon. Om det blir en Pirhana eller någon av de andra fem kandidaterna återstår att se. Tomas Salonen är flygvapenofficer och projektledare för ambulansfordonet.

— Det är en mycket mobil splitterskyddad ambulans som är fullt utrustad för svår akutsjukvård. Fordonstypen har fördelen av att den kan lastas på flygplanet Herkules C 130. Jag har aktivt sökt samverkan med hemvärnet för att få samöva, kompetensnivån ligger högt på insatskompanierna. Hade vi valt att öva i ett större sammanhang inom Försvarsmakten så hade vår effektiva övningstid blivit mindre, här kan vi hela tiden mata på med moment för den värnpliktiga vagnsbesättningen, säger en nöjd Tomas Salonen.

FAKTA:

Försvarsmedicincentrum har gjort en funktionsöversyn av sjukvården i hemvärnet och lämnat en slutrapport. En av slutsatserna är att hemvärnets sjukvård bör likriktas mot övriga Försvarsmakten, med bland annat stridssjukvårdare och personlig sjukvårdsutrustning. Beslut fattas i höst.

En soldat träffades av splitter under framryckningen. Ambulanspersonalen jobbar snabbt för att få i väg den skadade. Kamraterna säkrar omgivningen.

Medivac med Försvarsmaktens enda Piranha II, ett försöksfordon. Det är viktigt att få i väg den skadade snabbt till en vårdande enhet som förbandsplats eller vid de svåraste fallen till en kirurgitropp. Fordonet kommer inte att tillföras hemvärnet.

1

FOTO ANNA NORÉN/COMBAT CAMERA

2

FOTO RICHARD KJAERGAARD

3

4

FOTO RICHARD KJAERGAARD

5

Hemvärnet I BILDER

1 Hemvärnssoldater ur 633 insatskompaniet på väg mot toppen. De underställdes ett kadettkompani från militärhögskolan Karlberg under deras vinterutbildning i området kring Kvikkjokk. Under två dagar övades bland annat eldöverfall, spaning från fjälltopp och uppstigning till och nerfirning från densamma.

2 Soldater från Kalmar-Kronoberggruppen under KFÖ.

3 Vårmarknad i Lidköping. Alva Sasse tog med sig mamma Petra och broder Arvid för att bekanta sig med hundarna och hundförarna i hemvärnet. Rekryteringsdagen blev ordentligt uppmärksammad då man hade plats mitt i ett köpcenter.

4 Under Kristihimmelfärdshelgen samlades militärhistoriska föreningar från hela landet på Livgardets övningsområde i Kungsängen. Arrangemanget Östra Fronten utgick från att tillämpat återskapa krigföringen för 200 år sedan under Napoleonkriget. Anders Delbom deltog som allmogeuppbådsman, en tidig föregångare till den moderna hemvärnssoldaten.

5 Ordonnans ur Gränsjägarbataljonen under KFÖ på Lomben I Kalix.

Varit med om nåt kul? Skicka dina bilder till: red@tidningen-hemvarnet.se

FOTO: THERESE ÅKERSTEDT

INSATS I STAN

Det första skottet har avfyrats på rikshemvärnschefens insatsövning i Stockholm. Sex svenska insatsplutoner från Skåne i söder till Lapplandsjägargruppen i norr har samlats på Livgardets övningsområde. Tillsammans med en dansk och en norsk pluton ska de övas i vapenhantering och hur man agerar i pressade situationer.

Text: Therese Åkerstedt och Richard Kjaergaard
Foto: Staffan Claesson

Tidsnummer 260900: Stora Sätra

Den danska plutonens första uppgift är strid i bebyggelse med lös ammunition. De svenska instruktörerna visar hur man gör framryckning längs gata och går över en korsning på "svenskt sätt". Mycket är likadant i de svenska och danska stridteknikerna så efter att grunderna övats några gånger lägger man till åtgärder vid sammanstötning. Skotten från gevär M 95, en modifierad M 16, ekar mellan husväggarna.

Instruktionerna ges på en blandning av svenska och engelska med dansk översättning och soldaterna får bland annat lära sig det svenska kommandot "gata bakåt". När det första stridparet blir beskjutna och öppnar eld är det klassiska eld – rörelse – skydd som gäller. Medan danskarna laddar om frågade jag gruppchefen Henrik Dahl-Hansen vad han tycker om övningen.

– Super, för det första är det bra faciliteter, dessutom kompetenta instruktörer och ett miljöbyte, säger Henrik Dahl-Hansen.

Har du lärt dig något nytt?

– Ja, det liknar mycket det vi gör hemma men vi har fått nya erfarenheter.

Det ingår en sjukvårdare i de danska grupperna och Sanne Bentsen fick användning för sina kunskaper när en av soldaterna fick ett skottsår i benet. När den skadade förts i skydd lägger hon ett förband och sätter en åtsnörande tornique (förband).

– Det är riktigt kul, det är inte så ofta jag får jobba med sjukvård och det är därför jag är med i hemvärnet. Än så länge har övningen varit riktigt bra.

Medan den skadade evakueras till en helikopter hörs skotten från Lapplandsjägargruppen som övar försvar av stridsställning i slutet av gatan. Flanken är skyddad.

271011: Stålboda skjutbana

Solen gassar. Inne i ett varmt tält står Jon Hansson från en av Gävleborgsgruppens insatsplutoner och gör sig beredd att agera skyddsvakt. Olika moment på den norska filmskyttebanan Halvar är en av dagens övningar för soldaterna.

Bara tio minuter tidigare ”sköt” en skyddsvakt ihjäl en person vid poststället. Det var två män som helt plötsligt började bråka, den ena hade pistol. Skyddsvakten sköt verkanseld. Nödvärn för tredje part. En sådan händelse intresserar naturligtvis pressen. Det dröjde inte länge förrän ett norskt tv-team stod på platsen och sände direkt.

– Tänk på att uppträda vänligt och korrekt mot medierna och försök att vidarebefordra deras frågor till din chef eller andra personer inom förbandet som är informationsansvariga. Din främsta uppgift är att vara skyddsvakt, säger instruktören Thomas Gullikesen.

271312: Livgardets skjutbana för personliga färdigheter

Soldater och hundekipage ur bland annat Skånska gruppen och Södertörnsgruppen genomför repetition i den personliga färdigheten. Enskilda mål skall bekämpas på korta avstånd. Nytt är ett stridskoncept för hundekipagen som syftar till att hundföraren på kommando skall kunna lämna hunden vid en plats och gå fram för att bekämpa eventuella motståndare. Siw Rüden är hundtjänstbefäl.

– Behovet upptäckte vi på en plutonsövning under vår KFÖ inom Livgardesgruppen. Vid en framryckning måste hunden kunna vänta tills föraren har säkrat framryckningsvägen. Metoden har uppmärksammats av både förband inom insatsorganisationen och den norska kontingenten som är här, säger Siw Rüden.

271343: Uppgården

Soldaterna från Lapplandsjägargruppen har förenats med en dansk insatspluton under momentet. Tillsammans övar de snabbskytte mot helfigurer. Det långa geografiska avståndet mellan Kiruna och Köpenhamn gör ibland att en viss språkförbistring uppstår. Luckorna kompletteras med engelska fraser. Yrkesofficerarna Törk Egeberg och Rasmus Mackenhauer från Köpenhamn överser skjutmomenten. De berättar att cirka en tredjedel av de danska soldaterna som är på plats under övningen, tidigare på ett eller annat sätt tjänstgjort i Afghanistan. Några har deltagit i Hjemmevaernets vaktpluton som avlöser den danska Isaf-styrkan och några är före detta yrkessoldater med flera missioner bakom sig.

Vid en sten sitter några soldater ur Lapplandsjägargruppen och återhämtar sig mellan skjutningarna. Göran Markström från Kiruna är en av dem.

– Övningen har varit nyttig. Man märker att man måste underhålla sina kunskaper, men har man bra grunder så är detta lätt. Roligt att jobba med danska soldater, de är inte så vanliga att se i Norrbotten, säger han.

271509: Stora Sätra

Hemvärnssoldaten Oliver de Marcenak från Livgardesgruppen går tillsammans med sina kamrater in i en byggnad på Livgardets strid i ortanläggning. Bom! Det smäller till från en krevadladdning. En gruppchef ger order till sina omgångar. Mellan betongväggarna hörs ett väsande ljud från soldaternas kängor mot gruset. Byggnaderna rensas från eventuella fiender. På ett av hustaken står nio utländska militärattachér och begrundar övningen tillsammans med rikshemvärnschefen.

Samtidigt övar norrmännen längre bort i anläggningen. Engagerat och skickligt betade de av korsning för korsning, gata för gata, tills de passerade en skrotbil. Plötsligt ”skjuts” en soldat, gruppen agerar snabbt. Det tar bara några minuter tills kamraten är förd i säkerhet och första hjälpen kan ges.

281330: Stora Sätra

Hundföraren Göran Strömbäck från Södertörnsgruppen ska tillsammans med sin omgång genomsöka en byggnad. Till skillnad från vanliga övningar är ett moment att han ska avfyra sin pistol 88 med skarp ammunition när två

> UTÖVER PATRULLER RUNT OMKRING I OMRÅDET SÅ HAR VI ÄVEN GENOMFÖRT OLIKA FÖREVISNINGSMOMENT
>
> Robert ter Vehn med dottern Tilda

1

2

FOTO RICHARD KJAERGAARD

3

1 **Landstigning vid Logårdstrappan, Kungliga slottet i Stockholm.**
2 **Norska hemvärnssoldater krigar på Stora Sätra i Kungsängen.**
3 **Plutonens ordergivning inför stridsskjutning med skarp ammunition.**

Hundföraren genomsöker byggnaden.

soldater i gruppen får eldavbrott.

Hundekipaget har även övat genomsök efter både materiel och människor i byggnader med mörka rum och flera våningar.

– Det är alltid skoj när hunden hittar figuranterna. Övningarna har varit väldigt bra, det mesta är nytt och det gör att vi lär oss, bland annat att komma in i grupperna, säger han.

Insatsplutonchefen Mats Lundgren har rest från Skåne med sina soldater, medan deras automatkarbiner smattrar i bakgrunden summerar han de första dagarna:

– Det har varit mycket bra, många nya moment och nya förband att växla erfarenheter med. Det är lite olika synsätt på övningsscenarierna och instruktörerna har varit väldigt duktiga och gett ett professionellt intryck. De har varit i Afghanistan och talar om det de kan och har upplevt skarpt. Nya instruktörer gör även att man blir mer uppmärksam.

290900: Logårdstrappan, Kungliga slottet

Soldaterna från Södertörnsgruppen landstiger från två stridsbåtar och tar stridsställning på kajen. På andra sidan gatan står Hans majestät konungen som följer framryckningen till Kungsträdgården, där bataljonsstaben ska upprättas så snart området är taget. Stridsuppgiften är att bevaka regerings- och riksdagskvarteren i centrala Stockholm, men huvuduppgiften är att visa upp det moderna hemvärnet. Anders Johansson från Stockholm blir positivt överraskad av de soldater han ser framrycka på gatorna.

– Jag trodde att hemvärnet bara bestod av äldre män. De soldater jag stött på här är ju bara runt 30 år och båda könen är representerade. Kul att det skett en utveckling de senaste åren, säger han.

Mc-ordonnanser agerar trafikposter och stoppar trafiken medan fordon och soldater korsar gatorna. En polispiket får vackert vänta på sin tur, trafikposterna har samma befogenheter som en polisman att reglera trafiken, dock utan rätt att använda våld.

290930: Kungsträdgården

Efter bara 24 minuter är högantennerna resta och staben operativ. Hans majestät konungen börjar med att inspektera stabsplatsen, där han får en kort genomgång av övningen och får bekanta sig med bland annat hemvärnets tjänstehundar. Rikshemvärnscheferna från Norge och Danmark, generalmajorerna Kirstin Lund och Finn Winkler, är några av de som bjudits in för att följa övningen och delta i kvällens firande.

290945: Sveriges riksdag

Soldaterna som bevakar riksdagsbyggnaden har precis fått handräckning av polisen för att få en grupp demonstranter att flytta sig från en av ingångarna. Då inträffar en bilolycka med två skadade vid bron till Gamla stan. De chockade men oskadda kamraterna tas åt sidan medan soldaterna ger första hjälpen, ivrigt betraktade av nyfikna turister och morgonpigga stockholmare. En bit bort står Johan Eriksson från Örebro- och Värmlandsgruppen som bevakar regeringskansliet.

– Alla får gå i sin befattning och det får man sällan göra hemma, säger han och berömmer övningen.

291500: Kungsträdgården

Marie Nedinge från Stockholms hemvärnsbataljon är ledningsplutonchef och stabsmedlem. Staben har fått ta emot en strid ström av besökare under hela dagen, en timme tidigare uppträdde fältartisterna 50 meter längre bort med full orkesteruppsättning.

Hemvärnets verksamhet visas också upp i form av olika moment intill stabsplatsen. Robert ter Vehn från Livgardesgruppen förevisar tillsammans med sina gruppkamrater hur arbetet i en fordonskontrollplats, VCP, går till. Efter momentet är det dags för mys med dottern Tilda, 2 år, som väntat på att pappa äntligen skulle bli klar.

– I morse framryckte vi från Blasieholmen. Vi har varit närskydd hela dagen åt bataljonsstaben här i Kungsträdgården. Utöver patruller runt omkring i området så har vi även genomfört olika förevisningsmoment, säger han.

Förevisning i Kungsträdgården.

291830: Blå hallen, Stockholms stadshus

De första av de cirka 300 gästerna börjar anlända, varav majoriteten är hemvärnssoldater från hela landet som bjudits in. Bland hedersgästerna finns förutom Hans majestät konungen även Sveriges överbefälhavare Sverker Göranson och generaldirektören på Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Helena Lindberg. Trots de många borden är det förvånansvärt tyst i Blå hallen, den högtidliga stämningen har påverkat ljudnivån. När efterrätten bärs ner för trappan med sprakande fyrverkerier enligt bästa Nobelmanér går det dock ett sus genom gästerna. Fältartisterna lättar upp stämningen med musik och skönsång innan det är dags för tapto på trappan utanför Stadshuset. Konturerna av Skaraborgs musikkår lyses upp av enstaka strålkastare medan Stockholms ström kluckar i bakgrunden. Festligheterna avslutas med ljudet av en ensam trumpet som tonar bort i Stockholmsnatten.

Utländska militärattachéer följde övningen

Under insatsövningen besökte nio militärattachéer strid i bebyggelse-anläggningen Stora Sätra norr om Kungsängen. Tillsammans med rikshemvärnschefen fick de se en insatspluton från Livgardesgruppen i aktion. **Vi passade på att fråga hur de upplevde det svenska hemvärnet.**

Kommendörkapten Ben Falk, Storbritannien

– Jag blir förvånad över den höga nivån och det avancerade genomförandet som jag nyss har sett. Soldaterna verkar ha med sig grundmurade vapenfärdigheter. En liknande övning i Storbritannien hade omgärdats av fler funktionärer och säkerhetsföreskrifter.

Överste Rajiv Edwards, Indien

– Indien har också frivilliga förband, men dessa används främst till enklare bevakningsuppgifter. Av vad jag har sett i dag besitter det svenska hemvärnet förmågan att lösa svåra uppgifter. Det är också imponerande att se det engagemang som soldaterna frivilligt lägger ned till fördel för Sveriges försvarsförmåga.

Överste Wang Jian Wei, Kina

– Mycket intressant att se det svenska hemvärnet. Den övningen som jag fått titta på genomfördes mycket realistiskt.

Överste Jacek Stec, Polen

– Det som jag tycker är mest intressant med hemvärnet är den omvälvande utveckling som har skett de senaste åren. I dag har jag sett mycket motiverade förband och soldater med god förmåga.

FOTO & TEXT RICHARD KJAERGAARD

Under blågul fana: 25 hemvärnsbataljoner fick ta emot nya fanor av konungen.

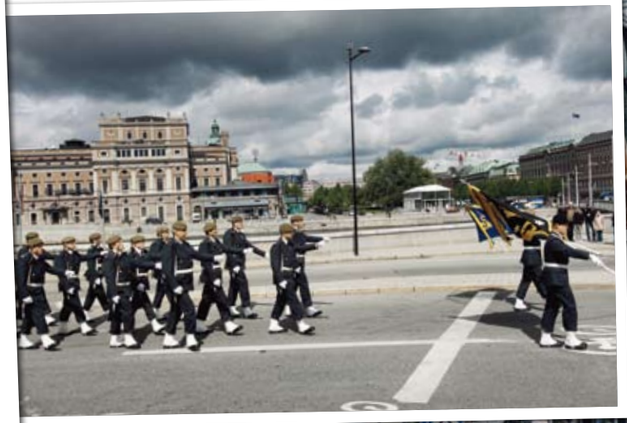

Skaraborgsgruppens högvaktsstyrka på väg mot Slottet för att avlösa Västernorrlandsgruppen.

Födelsedagen firades med en bankett i Stockholms stadshus som gästades av bland annat Hans majestät konungen.

Skaraborgs musikkår leder högvakten genom Stockholms gator.

Firandet i bilder

Under stor pompa och ståt intogs huvudstaden under jubileumsdagen. Förutom högvaktsavlösning med hemvärnsförband spelade även fyra musikkårer.

Foto: **Staffan Claesson**

De stridsutrustade hemvärnssoldaterna bevakade delar av marschvägen upp till Slottet.

Hemvärnsmusikerna har hårda krav på sig när det gäller musikaliskt kunnande och militär drill.

FOTO **JOHAN SJÖDIN**

Hans majestät konungen delade ut tjänstetecknet för 70 år till hemvärnsveteraner som varit med sedan grundadet.

Miniatyrversion av Bonnland.

Falsk idyll i Bonnland

Markstridsskolans officerselever leder svenska hemvärnssoldater i Tyskland.

Text & bild: **Therese Åkerstedt**

Solen gassar i den idylliska byn Bonnland. Byborna flanerar längs gatorna och stannar till för att samtala eller ta en fika på kaféet. Men lugnet är bräckligt, Alfaland hotas av sin starkare granne Betaland och ett svenskt kompani ska se till att vapenstilleståndet efterlevs och skydda befolkningen i området.

Vi befinner oss på ett övningsfält i södra Tyskland. Till skillnad från vanlig strid i bebyggelse, vid anläggningar som bara byggts upp för att öva i, så är Bonnland en riktig by som utrymts men som bevarats i originalskick, komplett med gränder, uthus, kyrka och slott. Här har Markstridsskolans officerselever sin slutövning. Målet är att de ska kunna verka som insatschefer.

— De ska inte bara öva metoder utan att lösa problem. Ett genomgående tema är ledarskap under svåra situationer. Vi vill komma åt den moralisk—etiska dimensionen. Vi vill visa att de mentala förberedelserna är viktiga och att det finns frågor där det inte går att ge ett riktigt bra svar, säger Christer Thornblad som är ledarskapsansvarig och ingår i övningsledningen.

> VI VILL VISA ATT DE MENTALA FÖRBEREDELSERNA ÄR VIKTIGA.
>
> Christer Thörnblad, MSS

Det svenska kompaniet består av en pluton med Markstridsskolans elever, som också agerar chefer för de andra plutonerna, samt en hemvärnsinsatspluton från Skaraborgsgruppen och en pluton tyska soldater. Under övningen är de förlagda på den tyska campen på övningsområdet som är en exakt kopia av den i Afghanistan.

REDAN EFTER NÅGON timme kommer det första larmet till de hemvärnssoldater som ingår i QRF — quick response force. En tysk soldat har skadats i en trafikolycka vid gränsen och svenskarna hindrar Betalands soldater från att plundra fordonet medan den skadade tas om hand. Ett tv-team filmar allt och ställer frågor till den stressade plutonchefen. Allt fler soldater från Betaland dyker upp och plutonen kallar på förstärkning. Efter lite medling lugnar allt ner sig igen men då kommer nästa uppgift, att undsätta två piloter som tvingats nödlanda med sin helikopter. Den här gången är det plutonen från MSS som rycker ut. När de kommer fram ser de beväpnade männ som håller en pistol mot pilotens huvud medan hon tvingas in i en bil som försvinner från platsen.

Hemvärnets ksp 58 sida vid sida med ksp 90. I bakgrunden evakueras en skadad tysk soldat.

Den våldsamma milisen har presenterat sig och kommer att få en allt större roll när figurantspelet utvecklas. Förutom de officerare från MSS som leder övningen har man även tagit med sig nio kvinnliga figuranter i varierande åldrar från Sverige. Allt för att göra övningen så realistisk som möjligt. En av figuranterna är Felicia Alsén, som går på biståndsprogrammet på högskolan i Skövde. Hon har just agerat milisman och kidnappat piloten. Det blev betydligt mer spännande än hon tänkt sig eftersom soldaterna öppnade eld mot bilen.

— Det var skitläskigt när de började skjuta, säger hon och berättar hur hon ramlade när hon skulle springa till bilen.

Varför deltar du?

— Vi fick ett mejl från vår klassföreståndare och jag tyckte det skulle vara spännande och lärorikt att se hur det går till på en insats. Jag ska agera hjälporganisation senare i spelet, säger hon.

MEDAN FELICIA ALSÉN förbereder sig för nästa roll passar hemvärnsgruppchefen Fredrik Smids på att återhämta sig på campen.

— Det är ett fantastiskt ställe, anläggningen är så enormt stor och välskött, Bonnland är magiskt. Övar man SIB där får man verkligen sina fiskar varma, säger gruppchefen som under dagen fått agera eskortstyrka åt kompanichefen.

— Vi har löst uppgifterna vi har fått och förhoppningsvis kommer vi att få fler.

Han behöver inte vänta länge. Det har hörts skottlossning i Bonnland och hemvärnssoldaterna skickas dit för att kontrollera området.

Löjtnant Mikael Lars har agerat som plutonchef åt hemvärnsplutonen under dagen.

— Det fungerade riktigt bra, mest framträdande är motivationen och

Hemvärnssoldat på mission? Campen på övningsområdet är en exakt kopia av den i Afghanisthan.

Svensk skadad. Under striden inne i Bonnland skjuts en av de svenska officerarna.

deras initiativ och uppfinningsrikedom, säger han och beskriver soldaterna som följsamma.

– Jag tycker det är jättebra att hemvärnet integreras mer och mer så det blir en försvarsmakt, inte vi och de. Jag har jobbat lite som instruktör åt hemvärnet tidigare och det är bra soldater med tanke på utbildningen.

Fredrik Söder har fått kliva ner från sin befattning som insatsplutonchef under övningen. Han tycker det är lärorikt att se hur eleverna agerar i ”hans” befattning.

– De två plutonchefer vi haft hittills har varit jättebra och de har förstått att vi inte är vadmalsgubbar och kan göra vad deras värnpliktiga soldater kan, säger han.

När mörkret faller över den svensktyska campen har hemvärnssoldaterna ännu inte återvänt från sin patrullering. Eftersom övningen är tillämpad pågår den dygnet runt.

DET ÄR BÖRJAN på ännu en strålande solig dag. Skottlossning och skrik hörs från Bonnland när det svenska kompaniet börjar framryckning in mot centrum. Militanta milismän öppnar eld från olika byggnader samtidigt som civila befinner sig på gatorna. En mamma blir skjuten i benet och skriker efter sitt barn samtidigt som barnvagnen rullar nerför gatan. En av de svenska officerarna bärs livlös till sjuktransporten, skjuten i huvudet. Sakta men säkert genomsöks och rensas byggnad efter byggnad och de civila förs i säkerhet. Kompaniets tre plutoner rycker fram sida vid sida mot kyrkan i stadens centrum. Order ges på en blandning av svenska, engelska och tyska.

– Det känns väldigt bra att kunna vara i en by där man kan öva verklighetstroget och på ett annat språk. Det är spännande at få öva i ett annat land med andra länders trupper, säger hemvärnssoldaten Henrik Nordin medan han spanar ut genom ett fönster.

NÅGRA TIMMAR SENARE har milismännen nedkämpats eller tillfångatagits och svenskarna patrullerar på gatorna. Snart kommer eleverna att ställas inför nästa dilemma. Kompaniet får order om att lämna byn, trots att milismän som mördat civila finns i området. Lämnar de byn kommer byborna att mördas och man gör ett tv-inslag med deras blodiga kroppar. Ska de stanna kvar och skydda byborna som de lovat eller följa order? Oavsett vad de väljer finns det inga rätta svar, och i morgon står det kravaller på schemat för officerarna och hemvärnssoldaterna.

Vid strid i bebyggelse måste man ta hänsyn till civilbefolkningen.

Plutonen med svenska officerare förbereder sig för en inbrytning.

En tysk soldat har skadats i en trafikolycka vid gränsen.

Svenska officerare på ”social patrolling”.

En helikopter har nödlandat i området.

Axel mot axel med insatsförbanden

Ljudet hörs mellan träden. Allteftersom växer det till ett kraftigt **rasslande och dånande** som kommer närmare och närmare. Grg-skyttarna höjer garden. Plutonchefen Markus Markusson ropar till sina soldater.

Text & bild: **Richard Kjaergaard**

Orientering!

Det är 41:a mekaniserade bataljonen som går i riktning mot sina anfallsmål, de tillhör vår sida. Under bataljonsövning 1 vid P4 ingår sammanlagt tre insatsplutoner från Bohusdalsgruppen och Elfsborgsgruppen som en självklar del. Här gör man ingen skillnad på hemvärn eller andra förband. Alla typer av krigsförband som regementet administrerar måste övas. Krav möter förmåga. Att vara en del av ett större sammanhang är viktigt, från brigadchef ned till enklaste soldat.

Yrkesofficeren Oskar Andersson står på en dammig väg vid några förråd i röd korrigerad plåt på övningsfältet Klagstorp utanför Skövde. Han är närskyddsgruppchef vid underhålls- och ledningsförbandet Victor India som är grupperat på platsen. Skyddet måste förstärkas. Högre chef har beslutat att underställa en hv-insatspluton.

– EN MINRÖJARGRUPP (EOD) är på väg hit nu. Vi har upptäckt en IED, en ”Improvised explosive device”, i anslutning till vägen. Det här kan försvåra den mekaniserade bataljonens underhållsförmåga. Våra stridsfordon tankar här på platsen, säger Oskar Andersson samtidigt som en CV 90-vagn mullrar fram.

Insatsplutonchefen Fredrik Sannehed får ordern; ”Säkra underhållsförbandets yttre område”.

Är det något en motståndare slår emot så är det just underhålls- och ledningsförband. För bara en halvtimme sedan var Sanneheds bohuslänska insatspluton i strid med ett fientligt förband i bandvagnar som försökte ta sig fram och bekämpa ledningsförbandet. De räknade inte med ett förstärkt och rörligt närskydd. Det gick ”så där” för insatsplutonen den här gången. Pansarskotten användes inte tillräckligt bra. En erfarenhet att ta med sig. Nu gäller en mer lågintensiv bevakningsuppgift.

För yrkesofficeren Oskar Andersson som nyss gav ordern är hemvärnet inte direkt främmande.

Vad tycker ni om att Hemvärnet övar med insatsförbanden?

Vi passade på att fråga representanter från värdförbandet P 4 om hur de uppfattar hemvärnets medverkan under övningen.

Carl Carlbrandt, värnpliktig skyttesoldat, P 4

– Hemvärnet är vassare än vad jag trodde. De mejade ned fem soldater i min pluton när vi ryckte fram mellan husen. Det stoppade upp vårt anfall på ett effektivt sätt. Vi fick många ”skadade” att ta hand om.

Fänrik Olof Milde, Trosskompaniet, P 4

– Jag tycker att det är bra att de är med. Det är viktigt om vi skall kunna arbeta ihop i en större omfattning i framtiden. En bra uppgift för hemvärnet skulle kunna vara skydd och eskort av underhållförband när de samverkar med mekaniserade förband.

Löjtnant Patric Nyström, Wilska kompani, (skytte) P 4

– Det här är viktigt. Om vi skall agera nationellt tillsammans så måste vi till exempel kunna upprätta samband mellan förbanden. Jag tror också att hemvärnet kan lära sig mycket om verkansgraden hos de respektive förbanden.

Överste Ronald Månsson, Regementschef P 4

– Kanonbra! Det är jag som anbefallt att hemvärnet skulle delta under bataljonsövning 1. Vi måste arbeta för att integrera samtliga förband inom Försvarsmakten och inte minst bredda kännedomen om hemvärnet i våra egna led.

Framåt! Hemvärnet på väg att skydda underhållsförbandens flank.

Det bittra slutet. Soldater ur 41:a mekaniserade bataljonen för bort en fånge. Hemvärnet bjöd på segt motstånd som B-styrka under striden i Hagen. I anfallet deltog både stridsvagnar och skyttesoldater.

Fientliga förband? En stridsledningsvagn som tar sig över plutonen Charlie Tangos bevakningsområde. Den här gången var det fråga om egna förband.

– Innan jag utbildade mig till yrkesofficer så var jag aktiv i en insatspluton i Värmland. Huvudansvaret ligger på hemvärnet när det kommer till det nationella försvaret och hur ska det gå om vi inte är vana att samverka? Jag tror att både förmågan och anseendet inom min yrkeskår kan ökas med krav på fysiktest inom hv-insats, säger Oskar Andersson.

Kön ringlar sig lång i mörkret. Det är dags för utspisning. Bohusdalsgruppens insatskompani har gått i förläggning för natten. Men innan någon får något på tallriken så måste händerna tvättas. Sjukvårdsgruppen är noga med det. Först en grundlig tvagning i handfatet och sedan en klick Alcogel. Blågul berömmer.

I ledningsterrängbilen sitter kompanichefen Jonas Andersson och stabsassistenten Maria Andersson. I skenet av en röd lampa följer de upp vad som händer på de olika radionäten.

– Det är inte så mycket information som skickas röstmässigt längre, det mesta sker via DART, skrivna meddelanden, säger Maria Andersson.

Övningen omfattar inte bara den 41:a mekaniserade bataljonen. Från Trängregementet deltar även Logistikbatataljonen (LogBat), Sveriges enda riktigt stora renodlade underhållsförband. Jonas Anderssons insatskompani blev underställt bataljonen under en del av övningen.

Rörligt förband. Hemvärnet är inte längre en förbandstyp med statiska uppgifter. Mil efter mil förflyttar sig insatsplutonerna på övningsfältets vägar.

– DET VAR RIKTIGT BRA. LogBat tog emot oss med öppna armar. Vi blev från första stund en del av förbandet och chefen såg till att använda oss. Skytteplutonerna löste närskyddsuppgifter och våra sjukvårdare fick ”praktisera” vid bland annat förbandets vårdcentral, säger Jonas Andersson.

Övningen är rakt igenom tillämpad. Hela strukturen övas. Det innebär att det ibland kan bli lång väntan hos vissa förband. Det tar tid när alla förband skall lösa sina uppgifter. Något som även hemvärnet fått erfara under övningen.

Hagen, anläggningen för strid i ort. En kolonn med splitterskyddade bandvagnar, CV 90-fordon och stridsvagnar rullar fram. Stridsvagnarna går i ställning. Plötsligt smäller det från en kulspruta. Insatssoldater från hemvärnet i utländska uniformer har grupperat sig i husen. Det tar tid för det mekaniserade förbandet att ta anfallsmålet. Spränggranaterna från CV 90-vagnarna är verkningslösa i byggnader, hus för hus måste rensas av skytteplutonerna. Efter hand börjar de ta fångar, men det kostar. Sjukvårdarna har fullt upp med att evakuera skadade soldater på bårar. Hemvärnet har visat hur lätt det är att fördröja en fiende i urban miljö. Det tog lång tid för skyttesoldaterna att ta den lilla staden.

P 4: ”Viktigt utbyte”

Major Torbjörn Lorén är en av dem med huvudansvar under övningen i Skövde. Som ställföreträdande chef för utbildnings- och övningsavdelningen på P 4 ser han tydligt vikten av att hemvärnet övar med reguljära förband.

– Hemvärnet är som vilket krigsförband som helst. Det här tror jag ger ett viktigt dubbelriktat utbyte. Krigsförbanden får kännedom om varandra. Vårt nyckelord är ”integrering”. Vi har försökt att ta hänsyn till den nationella inriktningen som hemvärnet har. Scenariot blir ett pussel där vi väver in internationella och nationella uppgifter beroende på förbandstyperna. Färdiga strukturer finns redan under en sådan här övning så det är lätt att även då lyfta in hemvärnsförbanden i sammanhanget. Dock behövs utbildningsgrupper som Bohusdalsgruppen för att lösa lokal planering och förarbete.

Agera med full kraft

Dina insatser som soldat påverkas av ditt stridsvärde

Text: **Therese Åkerstedt**

Stridsvärdet avgörs av din fysiska prestationsförmåga samt en rad tillfälliga faktorer. Förutom de mer självklara sakerna som vätska, kost och vila så påverkar även miljön, din personliga utrustning och hygien hur bra du kan lösa din uppgift som soldat.

— Att optimera sitt stridsvärde är en förutsättning för att kunna agera med full kraft, så fort man tappar någon faktor så sjunker det, säger Johanna Sundberg Sjöberg som är instruktör på Försvarsmaktens överlevnadsskola.

— Stridsvärdet är väldigt personligt och påverkas av hur fysiskt och psykiskt tränad man är. Det fysiska stridsvärdet påverkar även det mentala som koncentration.

Hur kan man träna den fysiska prestationsförmågan?

— Det beror på uppgiften, men generellt mer konditionsträning och att använda kroppen som motstånd i stället för styrketräning med tunga vikter i gym, gärna Core-träning, säger hon och syftar på träning av magens och ryggens inre muskulatur, muskelkorsetten.

Johanna Sundberg Sjöberg.

Att behålla och träna upp sitt fysiska stridsvärde är inte bara viktigt om man hamnar i en överlevnadssituation.

— Implementera det fysiska stridvärdet i ditt vardagsliv. Även om du står vid det löpande bandet på Volvo så kan du påverka ditt stridsvärde på lång och kort sikt. Det är inte bara i extrema situationer, det är väsentligt även civilt, säger hon.

”Train hard, fight easy” är ett känt uttryck. Ska man ha skyddsväst i en skarp situation måste man också använda samma utrustning när man övar, särskilt om man ska tjänstgöra i ett varmare klimat.

— Har man inte tränat med utrustningen i normal miljö så blir påslaget i varmt klimat stort och man får en hög belastning på kroppen.

Återhämtning. Här insatssoldater från Sörmlandsgruppens under övning i Arboga.

FOTO **RICHARD KJAERGAARD**

Det gäller även att anpassa sig till den miljö man för tillfället verkar i.

— Att vara fältmässig är inte bara förmågan att bära tungt utan att optimera de tillfälliga faktorerna, att anpassa sig efter rådande omständigheter och inte vara fast i att allt ska vara på ett visst sätt.

Med skyddsväst och heltäckande fältjacka minskar den viktiga avdunstningen av svett som kyler kroppen. Om denna kroppsfunktion förhindras ökar kroppstemperaturen. Även i Sverige har soldater drabbats av värmeutmattning och det kan räcka med två kilometer snabbmarsch i stridsutrustning om förutsättningarna inte är tillfyllest för en otränad individ.

— ÄR DET 10 GRADER och varmare kan man få värmeutmattning vid tyngre fysisk belastning. Prioritera vätska och extra kost och anpassa utrustningen efter uppdraget, säger Johanna Sundberg Sjöberg.

Är man på väg in i en värmeutmattning kan man känna panik och bli aggressiv. Försämringen kan gå snabbt, i värsta fall kan soldaten få bestående skador eller dö.

En grundregel är att man överlever tre minuter utan syre, tre dygn utan vatten och tre veckor utan mat även om det givetvis är individuellt. Vätska är det lätt att slarva med, tappar du två procent av din kroppsvikt i ren vätska så minskas din prestationsförmåga med cirka 20 procent.

Det motsvarar ungefär en fältflaska vatten beroende på kroppssammansättning. En vanlig arbetsdag behöver man runt 2,5 liter vätska, en del får man i sig via maten.

— Drick lite och ofta, kroppen kan ta åt sig cirka 2 deciliter per 20 minut. Dricker man för mycket kissar man bara ut vätskan vilket inte är bra eftersom man även tappar nödvändiga salter och mineraler. Har man inte vätska ska man inte heller äta eftersom det krävs vätska för att bryta ner maten.

Efter ett dygn utan sömn blir man långsammare fysiskt och psykiskt och koncentrationsförmågan påverkas. Redan efter två dygn kan det bli svårt att fatta rätt beslut och hantera vapen på ett säkert sätt.

— Ta vara på tillfällena till mikrosömn och vila, det är bättre än man tror. Man sover när man har möjlighet, men på längre sikt måste man ha längre sammanhållande sömn. En chef ska sova för att han eller hon ska kunna fatta viktiga beslut.

Att sköta hygienen blir svårare och viktigare när det är varmt. Skavsår och värmeutslag är något av det man kan drabbas av.

— Det är viktigt att tvätta händerna så man inte får i sig bakterier via händerna. I ett varmt klimat har man inte samma marginaler.

FAKTA:

Så påverkas stridsvärdet

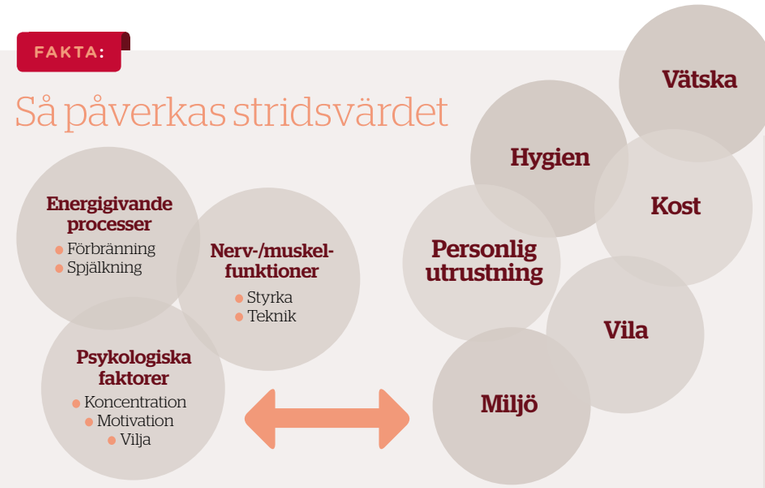

Tillfälliga faktorer

Vätska
- Drick lite och ofta.
- Ta med dig det vatten du kommer att behöva samt extra så du klarar en utdragen insats.
- Drick buteljerat eller renat vatten, ej duschvatten /kranvatten när du är utomlands.
- Öka upptagningsförmågan genom att blanda 1 liter vatten med 1 tesked salt och 10 teskedar socker, ska inte användas i vätskesystem.

Kost
- För snabb energi ta en energikaka eller ät nötter eller russin, men sprid ut intaget.
- Långsamma kolhydrater är bäst på sikt.
- Ät inte om du saknar vätska/har vätskebrist.

Vila
- Sök skugga om det är varmt alternativt klä på dig om det är kallt.
- Ta tätare och längre raster och undvik tyngre arbete mitt på dagen om det är varmt.

Personlig utrustning
- Anpassa utrustningen efter uppdrag /klimat.
- Öva i den utrustning du ska strida/verka i för att öka stridsvärdet på längre sikt.

Miljö
- Du kan inte påverka klimatet men miljön för din egen del. Håll dig torr och varm/sval.

Hygien
- Tvätta kroppen och särskilt händer före/efter toalettbesök och vid måltider, samt fötter, underliv och armhålor.
- Hosta/nys i armveck/näsduk
- Borsta tänderna och undersök kroppen regelbundet, ta hjälp av stridsparkamrat. Sköt om magbesvär och sår.

Värmeutmattning

Symptom
- Utmattning, trötthet, oro
- Kräkningar och magkramper
- Snabb andning och flämtande
- Snabb svag puls
- Liten eller ingen svettning
- Försvagad medvetandenivå/ svimning

Behandling
1. Sluta arbeta/gå
2. Förflytta dig in i skuggan
3. Drick små klunkar vatten ofta
4. Lätta på klädseln
5. Fläkta för att skapa luftrörelser över kroppen
6. Ligg ned med fötterna upphöjda
7. Drick sakta vätskeersättning vid saltförlust

Värmeslag

Symptom
- Huden blir röd och känns het och torr
- Kraftig huvudvärk
- Stapplande gång
- Förvirring
- Irritation och aggressivitet
- Krampanfall
- Allvarligt om pulsen ändras från vanlig till snabb och svag

Behandling
1. Lägg omedelbart den skadade i skuggan
2. Ta av alla kläder
3. Fläkta hela tiden över kroppen
4. Häll vatten över kroppen eller lägg på blöta tygstycken/handdukar vid vattenbrist
5. Ge små klunkar vatten om den skadade är vid medvetande
6. Skicka efter medicinsk hjälp
7. Var beredd att ge hjärt- och lungräddning

Mer om hur värme påverkar

Människan är bättre på att hantera värme än kyla och du börjar acklimatisera dig efter några dagar i varmt klimat. Kroppen börjar skicka ut signaler för att sänka arbetstakten, du blir slöare. Fysiska aktiviteter, brännskador från exempelvis solen samt infektionssjukdomar bidrar till en förhöjd kroppstemperatur. Särskilt utsatta är otränade och överviktiga personer, de som inte hunnit acklimatisera sig samt alkoholpåverkade och de som har feber.

Temperaturen i kroppen sänks via värmeförlust, exempelvis vind och vatten, strålning, ledning via föremål eller vätska samt andning och avdunstning/ svettning. Värmeutslag och svullnader kan vara synliga tecken på hög kroppstemperatur.

Så förebygger du negativ påverkan:
- Hög fysisk status
- Acklimatisering (upp till två veckor, kan ta cirka en vecka om man är välträna och inte använder AC)
- Vattendisciplin
- God hygien
- Skydd mot solbränna, sök skugga
- Anpassa den fysiska aktiviteten

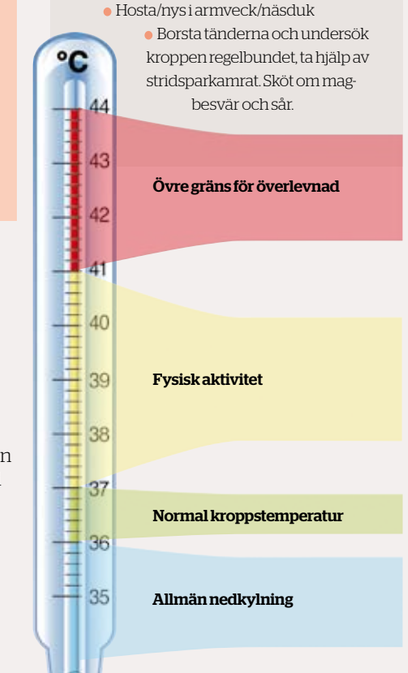

KÄLLA: **FÖRSVARSMAKTENS ÖVERLEVNADSSKOLA**

Skagen, Danmark

Under andra världskriget gav Hitler order om bygget av ett omfattade försvarsverk, Atlantvallen. Denna sträckte sig längs hela den europeiska Atlantkusten, från Frankrike via Belgien, Holland och Danmark vidare upp till norra Norge och Nordkap. Som en del i försvarslinjen upprättades stora bunkerkomplex på nordspetsen av Jylland. Upplev samtidigt de vackra stränderna och det berömda ljuset i Skagen.

Historiska resmål

Passa på att kombinera din semester med att **besöka militärhistoriska platser**. Det kommer garanterat att ge dig en portion värdefull kunskap. Text: **Richard Kjaergaard** Illustration: **Stefan Sonesson**

Suomussalmi, Finland

I januari 1940 bröt en sovjetisk division in på finskt territorium och tog kyrkbyn Suomussalmi. De blev snart omringade av numerärt underlägsna finska styrkor. Den sovjetiska armén skickade omedelbart en undsättningsstyrka i form av ytterligare en division. Även denna krossades av finska förband som använde sin speciella mottitaktik, vilket innebär att omringa och isolera fiendens förband i små motståndsfickor och tillintetgöra dem. Se spåren efter striderna och upplev det numera fredliga norra Finland med sin vackra vildmark.

Viborg, Ryssland

Den 25:e juni 1944 angriper 150 000 sovjetiska soldater de finska ställningarna runt staden Viborg. Med endast 50 000 man lyckas finnarna stoppa ryssarna vid Tali-Ihantala. Det kom att bli Nordens genom tiderna största slag. Staden erövras tillsammans med det mesta av Karelska näset, men Finland lyckas bibehålla sin självständighet. Även svenska frivilliga deltog i striderna. Den tidigare finska metropolen är numera en slumrande rysk stad med ett sevärt medeltida slott.

Svenska Pommern

År 1648, efter det 30-åriga kriget, erhåller Sverige provinsen Vorpommern i nuvarande nordöstra Tyskland. Området lyder under den svenska kungen fram till 1815. År 1807 står Sverige och England ensamma i kampen mot Napoleon som krossat allt i sin framryckning österut, ett blixtkrig. Bland annat får Wermlands Fältjägare agera som snabbinsatsstyrka men de blir snabbt lätta byten för de franska husarerna eftersom de saknar bajonetter till sina korta räfflade studsare. Svenskarna får lämna Pommern i några år innan Napoleon tvingades retirera.

Upplev vackra städer och svenska kulturhistoriska lämningar. Glöm inte att nämna att du kommer från Sverige. Tiden under det svenska styret anses vara den bästa genom tiderna i Vorpommern, befolkningen kallar sig fortfarande lite skämtsamt för ”Südschweden”, sydsvenskar.

Slaget vid Lund, Skåne

Den fjärde december år 1676 drabbar en dansk armé på 13 000 soldater samman med en svensk på 8 000 man norr om Lund. Slaget kom att bli det blodigaste i svensk krigshistoria med upp till femtioprocentiga förluster på båda sidor. Slaget var oerhört kaotiskt och det var en ren tillfällighet att det vanns av svenskarna. Segern befäste det svenska herraväldet över de sydsvenska landskapen. En halmkrans runt armen var svenskarnas igenkänningstecken och än i dag bär K1, K3 och Örebro-Värmlandsgruppen en stiliserad halmkrans i sitt heraldiska tecken, eftersom de är arvtagare till Livregementet till häst som utmärkte sig mest av alla svenska regementen.

Narva, Estland

Den 20 november år 1700 slog en numerärt underlägsen svensk-finsk styrka en rysk armé vid Narva. Slaget kom att bli en av svensk militärhistorias största segrar. Det gick en svensk på tre ryska soldater. 15 000 ryssar stupade jämfört med 667 svenska. Även 1944 stod ett omfattande slag vid Narva, då mellan Tyskland och Sovjetunionen. Tyskarna kunde under sju månader hålla staden med endast 50 000 soldater mot Sovjetunionens 250 000. I staden Narva finns dessutom de unika gränsfästningarna Hermansburg på estnisk sida och Ivangorod i Ryssland.

Oscarsborg, Norge

Natten till den 9:e april 1940 seglar en tysk invasionsflotta in i Oslofjorden. När det största av fartygen, den tunga kryssaren Blücher, stävar förbi den gamla fästningen Oscarsborg några mil söder om Oslo så smäller det. Fästningskommedanten, överste Birger Eriksen, ger på eget initiativ order om eldöppnande och fartyget sjunker. På Blücher befinner sig bland annat den tyska operationsstaben. Händelsen gör att överfallet på Norge kommer av sig för en stund. Det norska kungahuset och regeringen ges tid att fly till England. Norge hinner mobilisera delar av sina styrkor och fortsätta motståndet i ytterligare några månader. Fästningen Oscarsborg, byggd 1853, är väl värt ett besök, inte minst på grund av det vackra läget mitt i Oslofjorden.

Hemvärnsinstruktören Raoul Wallenberg räddade en stor mängd judar under krigets slutskede i Budapest.

BILDKÄLLA/ GYPHON/FLICKR

KULTUR / RECENSION

I Raoul Wallenbergs fotspår i Budapest

När den svenska hemvärnssoldaten åker på semester till Budapest har han/hon naturligtvis sin historiska kollega Raoul Wallenberg i tankarna. Den unge instruktören som övade Stockholms hemvärn under fyra år, 1940–44, och som sedan skulle bli världskänd räddare av ungerska judar undan Förintelsen.

I HANDBOKEN ”Budapest, bortom turiststråken” får man vägvisning i att vandra i Raoul Wallenbergs fotspår. Författaren visar på och berättar i enkla, sakliga ordalag om varje plats av intresse, allt från Adolf Eichmanns högkvarter till gatuhörnet där Raoul Wallenbergs sågs sista gången, 1945, då omhändertagen av sovjetiska NKVD-soldater.

Dock saknar jag uppgifter om judiska platser, till exempel den stora synagogan vid Dohánygatan, byggd på 1850-talet och i dag kompletterad med ett ytterst intressant museum för judisk historia, inte minst om Förintelsen.

Således publicerar vi här en bild på synagogan och önskar god tur.

Lars Brink

FAKTA:

Titel: Budapest – bortom turiststråken
Författare: Hasse Nylén
Förlag: Cessohiss

En äventyrares eskapader

Ett av de mest oförklarliga militära fenomenen 2009, var hanteringen av den danske jägarsoldaten Thomas Rathsacks enkla bok, Jägare - bakom fiendens linjer. Nu föreligger den på svenska.

Författarens raka berättelse om sitt liv som dansk elitsoldat med internationella uppdrag i flera av världens konfliktområden, Afghanistan, Irak, Eritrea etc, kan med svårighet läsas som särskilt politiskt känslig. Alla eventuella ”avslöjanden” framstår som skäligen banala och torde knappast skada det danska rikets säkerhet eller höja risknivån för enskilda soldater under internationella uppdrag.

Den danska försvarsledningens överreaktion har mest fungerat som en bra reklamkampanj för en bok om en dansk äventyrares högst legala eskapader. Lars Brink

FAKTA:

Titel: Jägare - bakom fiendens linjer
Författare: Thomas Rathsack
Förlag: Fischer & Co

Läs om bombkrigets historia

Lars Ericson Wolkes senaste bok “Bomba och bränn dom” handlar om bombkriget mot civila mål – exempelvis Dresden 1945. En läsvärd bok som sätter in flygbombning i sitt sammanhang. Stundtals obehaglig läsning om en omänsklig taktik som ofta fått motsatt effekt än vad som var tänkt.

Joachim Brink

Personlig skildring av Libanonkriget

I filmen Lebanon får tittaren uppleva krigets verkligheter och overkligheter genom kanonskyttens prisma. En inte helt okontroversiell film.

Filmen ”Lebanon”, regisserad av Samuel Maoz, är den andra internationellt uppmärksammade filmen på senare tid om det israeliska Libanonkriget 1982. Häromåret kom den animerade ”Waltz With Bashir” som bygger på regissören Ari Folmans egna (saknade) minnen från kriget.

Båda filmerna har uppfattats som kontroversiella av nästan alla läger. Somliga ser i dem en smutskastning av Israel och de israeliska soldaterna, medan andra har sett filmerna som ett urskuldande sätt att göra soldaterna till offer.

”Lebanon” bygger på Samuel Maoz egna upplevelser som stridsvagnsskytt under kriget, och liknar många andra filmer, exempelvis Wolfgang Petersens ”Ubåten” från 1981.

LIKSOM ”UBÅTEN” är det en klaustrofobisk skildring. Allt sett ur ett subjektivt perspektiv. Hela filmen utspelar sig i stridsvagnens inre – publikens enda visuella kontakt med yttervärlden är genom skyttens sikte. De fyra huvudpersonerna är fångar i sin egen stridsvagn. Kriget pågår utanför, utan att någonsin riktigt tränga in genom pansaret.

I detta personliga perspektiv ligger filmens styrka: Samuel Maoz står utan tvekan på den enskilde individens – inklusive soldaternas – sida. Men här finns även dess svaghet: allt som sker utanför stridsvagnen blir av nödvändighet förenklat. Verkligheten kommer aldrig riktigt in i stridsvagnen.

Joachim Brink

FAKTA:

Titel: Lebanon
Regi: Samuel Maoz
Land: Israel/Frankrike/Tyskland
År: 2009

Filmen ”Lebanon” är en personlig krigsskildring, som helt utspelar sig inuti en stridsvagn.

Väpnad strid ställer stora krav på soldaterna och deras utrustning.

FOTO THERESE ÅKERSTEDT

INSÄNDARE / #3-2010

Bryr sig FMLOG?

Jag har varit med i hemvärnet i fem år. Under de åren har jag fått uppfattningen att FMLOG inte bryr sig om hemvärnet. Vi får inte ut den utrustning som står med i materieltabellerna. Hur svårt kan det vara?

Tydligen väldigt svårt, för varje gång man frågar när utrustningen ska komma så svarar de att utlandsstyrkorna har förtur. Det svaret hade jag köpt om vi hade haft 10 000 soldater i utlandstjänst. Men vi har cirka 1 000.

Ska hemvärnet bilda ryggraden i det nationella svenska försvaret så måste FMLOG börja agera och inte komma med bortförklaringar. **Niklas Eliasson**

Fler läsarinlägg om materieltillförseln:

Många runt om i landet undrar om FMLOG bryr sig om hemvärnet. Den frågan har jag också ställt mig flera gånger.

Det blir särskilt aktuellt varje gång man träffar soldater från andra delar av landet, till exempel på HvSS eller B-styrkeuppdrag.

Ett exempel är stridsvästen. När man får höra från folk, (jag tror de var från trakterna kring Boden), att det fanns pallvis med stridsvästar i förrådet där och när jag sedan kommer hem och ser nya hemvärnssoldater komma från introduktionsutbildningen med stridsbälte 304 K, då är det tragiskt.

Jag förstår att viss materiel reserveras för utlandsstyrkan, det är klart de skall prioriteras. Men jag har hört liknande berättelser i flera år.

Det är också förståeligt varför FMLOG inte haft det lätt med de olika datasystem som funnits inom logistiken. Jag tror att problemet legat i avsaknaden av en enhetlig koll på materielen i de olika delarna av landet.

Jag hoppas att detta löser sig nu, inte minst genom införandet av ett gemensamt logistiksystem och Försvarsmaktens centrallager (FMLC). För fortsätter det som nu kan man ju knappast skylla på något annat än inkompetens eller en taskig attityd gentemot hemvärnet. Jag hoppas verkligen inte att någotdera är fallet.

Hittills har de jag haft kontakt med inom FMLOG, främst som före detta Bataljonskvartermästare, varit väldigt serviceinriktade och kompetenta. Men jag har ju självklart hört skräckhistorier om förrådschefer som prioriterat hemvärnet på 15:e plats på sin lista, där de första platserna var tomma, utlandsstyrkan låg på tredje, värnpliktiga på fjärde och sedan var det tomt ner till hemvärnet. Enligt jag hörde fick denna person sluta efter detta uttalande och jag vill inte tro att sådana attityder finns kvar längre.

Så FMLOG. Låt oss få uppleva en förbättring under detta eller kommande år. Visa oss att det inte är ett attitydproblem, utan att FMCL faktiskt hjälpt hemvärnet med annat än att tillhandahålla en övningsplats för Hv-insatsförbandens KFÖ. **Magnus Askerlund**

Vad tycker du? Skriv din egen insändare: www.tidningenhemvarnet.se

Fyra steg mot ökat deltagande

Hur går vi till väga för att soldater skall delta mer än kontrakterad tid?

Det nya ersättningssystemet motiverar till deltagande. Dock är jag tveksam till att vi kommer att kunna lösa de uppgifter vi åläggs på grund av den korta utbildnings- och övningstid vi får per år – endast åtta utbildningsdagar per år för insatssoldater.

Av den anledningen lämnar jag härmed ett förslag på hur detta skulle kunna lösas:

1. Fram till dess att en ordentlig omorganisation genomförs skall våra förband enbart ägna sig åt strid inom ramen för försvaret av Sverige, vilket är vår primära uppgift.

2. Behåll "ersättningssystemet" som det ser ut nu men gör ett tillägg som säger att personal, soldater och befäl som genomför "tilläggstid" utöver det de är kontrakterade att genomföra erhåller fri mat, milersättning samt ett dagsarvode om 350 kr.

3. Gällande punkt 2 skall samtliga utbildningsplaner godkännas av den aktuella utbildningsgruppen och minst 50 procent av plutonen skall delta på övningen för godkännande.

4. Deltar 100 procent av plutonen på övningen blir dagsersättningen 500 kr.

På detta sätt får soldater och befäl en morot som gör att dom vill öva mer samtidigt som "plutonspiskan" viner på ett sådant sätt att deltagandet på dessa "tilläggsövningar" blir stort.

Kevin Jernström, gruppchef, Kramfors insatspluton, Angermanna insatskompani

Mc-ordonnans från Elfsborgsgruppen under rikshemvärnschefens inspektion.

FOTO ANDERS KÄMPE

Att undvika fallgropar

Nu när vi har kommit en bit på vägen av omstruktureringen av 321:a bataljonen så kan vi också bocka av ett antal kontrollstationer i omstruktureringsarbetet.

Vi startade processen redan under föregående år för att vara förberedda på den förändring som vi förväntade oss från januari 2010. Hur har det gått? Ja, vi har inte fått något heltäckande facit, men så här långt kan vi konstatera ett antal saker som enligt min uppfattning fungerat mycket väl.

Vi har genomfört en KFÖ med inriktning mot befattnings- och funktionsutbildning/övning. En snabbenkät, som vi har sammanställt, visar på cirka 80 procent av soldaternas åsikter. Majoriteten av svaren var positiva.

Vidare har bataljonen ungefär 350 avtal skrivna och 325 deltog under KFÖ 2010 och det tycker jag också är bra!

Så om vi ramlat i några stora fallgropar eller inte, det återstår att se, men resultatet kan kanske tyda på att vi har kompetens och en kanske för hög ambitionsnivå, men helt klart vill jag påstå att vi besitter en mycket hög arbetskapacitet i alla led inom bataljonen.

Claes-Åke Henricsson, bataljonschef 321:a, Elfsborgsgruppen (En längre version av inlägget finns på www.tidningenhemvarnet.se)

KOMMENTAR

Fler läges-rapporter!

Claes-Åke Henricsson kommer med ett lovvärt initiativ. Jag önskar lägesrapporter från fler håll i framtiden. KFÖ-veckan verkar ju enligt 321:a bataljonens enkät uppskattad. Hallandsgruppen genomför sin KFÖ i september. Vi får se om även vi får liknande siffror då. Det är intressant att ta del av de första erfarenheterna från KFÖ:n 2010. Om ytterligare bataljonschefer rapporterar in sina erfarenheter till tidningen så kommer vi förhoppningsvi att få en landsomfattande bild.

Anders Rydén, Kungsbacka memvärnskompani

Att utvärdera hemma vore bättre, tycker insändarskribenten.

FOTO RICHARD KJAERGAARD

Utvärdera rätt!

Under vecka 18 genomförde Attundaland sin KFÖ. När utvärderade man då KFÖ:n? Jo, på söndagen när alla var som tröttast. Efter övningen fick vi fylla i en utvärdering som vi var tvungna att lämna in direkt innan vi åkte hem. Det här är poänglöst. I stället vore det bättre att få med sig utvärderingen hem i ett kuvert som man sedan kan skicka in efter en vecka. Då hinner man sova ut och tänka igenom övningen och resultatet blir en mer helhetlig utvärdering.

Johann Sjöberg

Korsord # 3-2010

									FÅR HÖGVAKT LÄNGE	DEN OM TENN-SOLDATEN ÄR KÄND
						SLIPPER DE PÅ BILDEN / PUTIN				
						TID FÖR REVELJ				
						FLYG-FLOTTILJ	GJORDE MENIG I LUMPEN / FÖRNÖJT			
3600 SEKUNDER		TRÄ	UTAN BÖRJAN ELLER SLUT	KAN DET I NERVÖS SOLDATS MAGE	LEDIG / KALLADES VÄRN-PLIKTIG				FLOTT	
FRED PÅ JORDEN?						SNÅL / KAN KO STÅ I				
SLÅS UPP I			GÖR VISS STYRKA / HAR TGB							DET ÄR ETT YTMÅTT
BÖR EJ SES PÅ SKYTTENS PIPA					SLÅ I / BESKOW SOM SKREV					
							GESSLE / HAR AGITATOR ÅHÖRARNA			
LASER KAN PRE-CISERA DEN		HÅLLER FÖRSVAR I RÄTT / JÖSSES!				SKIVA / FINNS HEIME-VERNET I			KAN AK ETT VAPEN	
KAN MO-TIVERA MOBILI-SERING				87:AN AXELSSON / ÄR VARA						
ROPAR SKADAD / FRAMÅT MARSCH!			RASTAR KARAVAN I / UTOM-JORDING				RIKSVÄG / EDER KORT SAGT			LÄGGER SKYTT
					BRUKAR MÅNGA BILAR / KAVALLERI					
BERTIL LUES										

Facit till korsordet och kamouflagequizen hittar du på www.tidningenhemvarnet.se!

VILKET LANDS KAMOUFLAGE?

Para ihop rätt bild med rätt land.

A) NORGE
B) ESTLAND
C) DANMARK
D) FINLAND
E) FRANKRIKE

91:an

Prenumerera på 91:an, Sveriges mest blå-gule soldat! Besök oss på kundservice.egmont.se

Du kan ladda ner ditt eget raster på tidningenhemvarnet.se

Led lätt med oleat!

Truppförande chef kan leda sina underställda förband på olika sätt. Att stå i den aktuella insatsterrängen och peka ut till exempel framrycknings-vägar och skjutgränser är otvivelaktigt det bästa sättet. Många gånger är det inte möjligt, och som chef kan det vara viktigt att få snabb information om var de underställda enheterna befinner sig i terrängen.

Med rätt kartunderlag kan chefen leda förbanden på avstånd med radio, förutsatt att man kan hitta referenspunkterna på kartan. Några av sätten är att använda sig av UTM (zonindelning) och polära koordinater. Båda metoderna förutsätter att användarna har tillgång till kartunderlag där koordinatsystemet eller skalan är utskrivna.

Med kartunderlag utskrivna med udda kartskalor, det vill säga allt utom 1:50 000 eller utan avståndsskala och koordinatsystem, kan det behövas hjälp att leda enheterna, till exempel hemvärnsplutonchefens ledning av bevakningspatrullen kring ett objekt.

> MED RÄTT KARTUNDERLAG KAN CHEFEN LEDA FÖRBANDEN PÅ AVSTÅND MED RADIO

TILLFÄLLIGA LÖSNINGAR är att använda sig av utgångspunkter på kartan, UPK eller rasternät, var för sig eller kombinerat. Stridsledningsrasternät iordningsställs oftast av kompanistaben och skall vara kompanigemensamt. Rutnätet kan skrivas direkt på kartan eller på ett oleat, ett genomskinligt overheadpapper. Med oleatlösningen kan man flytta rastret mellan olika kartor.

RASTRET SKALL HA en nollpunkt och en nollinje. Vid användandet skall en nollpunkt och nollinjen anges, till exempel korsningen vägen-järnvägen SV TILLBERGA, nollinjen över kyrkan i BODA. På så sätt vet alla hur rastret är ordnat över kartan. Lägst plutonchef fastställer rasterinpassningen. Alla användare kan nu i klartext tala om sin position eller var en eventuell motståndare har observerats. För att öka signalskyddet kan en ny nollpunkt väljas, varpå en ny rasterinpassning måste göras, allt efter bedömd hotbild.

Gustav Andersson